

TARTU ÜLIKOOL
Loodus- ja täppisteaduste valdkond
Arvutiteaduse instituut
Andmeteaduse õppekava

Rain Eichhorn

Eesti rahvastikuregistrile sarnase sünteetilise andmestiku reeglipõhine genereerimine

Magistritöö (15 EAP)

Juhendaja(d): Sven Laur, DSc (Tech)
Liina Kamm, PhD

Tartu 2025

Eesti rahvastikuregistrile sarnase sünteetilise andmestiku reeglipõhine genereerimine

Lühikokkuvõte:

Infosüsteemide arendamine ja testimine nõuab realistlikke testandmeid, eriti olukordades, kus pärisandmete kasutamine on privaatsuspiirangute tõttu keelatud. Reeglipõhine sünteetiliste andmete genereerimine võimaldab luua testandmeid, mis jäljendavad pärisandmete struktuuri ja loogikat ilma isikuandmeid töötlemata. Selles töös näitan, kuidas luua Eesti rahvastikuregistrile sobivat reeglipõhist sünteetiliste andmete generaatorit, kasutades ainult avalikke lähteandmeid ja registri äriloogikat. Loodud Pythonil põhinev tööriist võimaldab automaatselt genereerida kasutuslugusid, toetades tõhusat ja turvalist süsteemide testimist. Tulemused pakuvad praktilist alust edasisteks uuringuteks ja turvalist alternatiivi pärisandmete kasutamisele.

Visuaalne kokkuvõte:

Võttesõnad:

sünteetilised andmed, reeglipõhine andmete genereerimine, testandmed, rahvastikuregister, andmekaitse, infosüsteemide testimine, GDPR vastavus

CERCS:

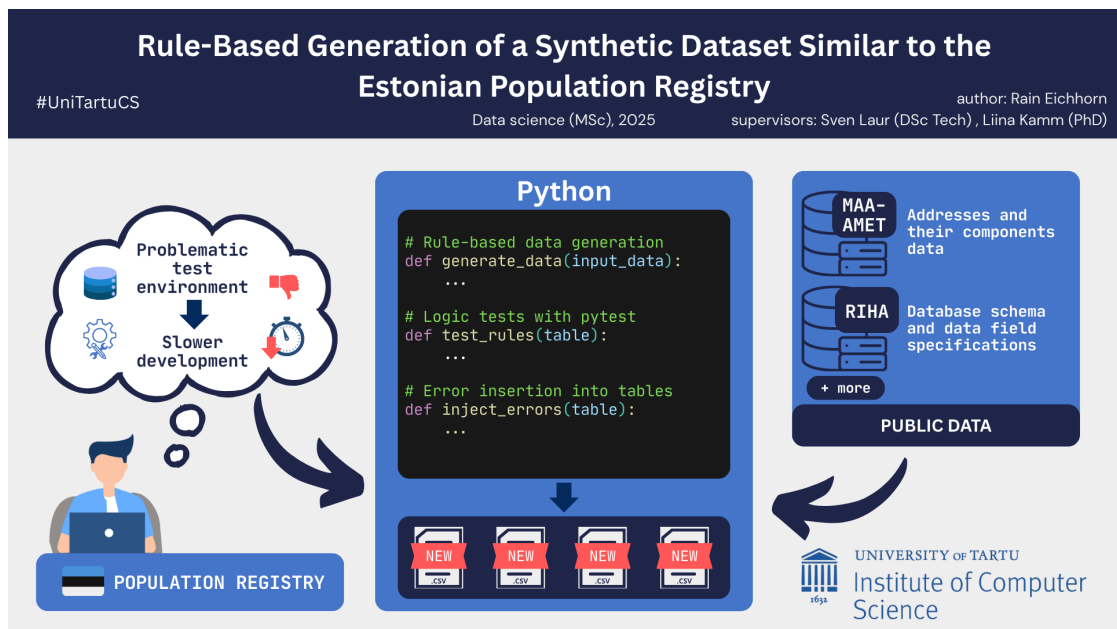
P170 Arvutiteadus, arvanalüüs, süsteemid, kontroll

Rule-Based Generation of Synthetic Data Similar to the Estonian Population Registry

Abstract:

The development and testing of information systems require realistic test data, especially in cases where privacy restrictions prohibit the use of real personal data. Rule-based synthetic data generation provides a way to create datasets that mimic the structure and logic of real data without processing personal information. In this thesis, I present the creation of a rule-based synthetic data generator for the Estonian Population Registry, relying solely on public input data and system business logic. The developed Python-based tool automatically generates use cases, enabling efficient and secure system testing. The results offer a practical foundation for future research and a privacy-preserving alternative to real data.

Graphical abstract:

Keywords:

synthetic data, rule-based generation, test data, population registry, data privacy, information systems testing, GDPR compliance

CERCS:

P170 Computer science, numerical analysis, systems, control

Sisukord

1	Sissejuhatus	6
1.1	Probleem ja taust	6
1.2	Eesmärk ja tähtsus	7
1.3	Varasemad tööd	7
1.4	Töö struktuur	8
2	Süntetilised andmed	9
2.1	Ülevaade ja õiguslik raamistik	9
2.2	Süntetiliste andmete taksonoomia	10
2.3	Süntetiliste andmete eelised ja piirangud testimisel	12
3	Metoodika	13
3.1	Käsitlusala	13
3.2	Sünteesimeetodi valimine ja implementatsioon	14
3.2.1	Kasutuslugude põhine andmekooskõla tingimuste rikkumine . .	15
3.2.2	Testimine	15
3.3	Võrdlus masinõppemeetoditega	15
4	Andmegeneraator	17
4.1	Andmete genereerimise protsess	17
4.1.1	Sisendandmete lugemine	17
4.1.2	Tabelite genereerimine	17
4.1.3	Järeltegevused	24
4.2	Mõju privaatsusele	24
4.2.1	Juhuslik kattuvus	25
4.2.2	Läbipaistvus ja privaatsusauditi võimalikkus	25
4.2.3	Teadmuspõhise sünteesi eelised privaatsuse seisukohalt	26
4.3	Valideerimine ja kvaliteedikontroll	27
4.4	Andmete muutmine kasutuslugude jaoks	29
5	Tulemused	30
5.1	Andmegeneraatori ülesehitus ja töömaht	30
5.2	Jõudlustulemused	30
5.3	Metoodika praktiline valideerimine	31
6	Kokkuvõte	34
	Viidatud kirjandus	38

Lisad	39
I. Repositoorium	39
II. Tabelid	40
III. Litsents	50

1 Sissejuhatus

1.1 Probleem ja taust

Tarkvaraarendus ja infosüsteemide testimine sõltuvad kvaliteetsetest ja realistlikest testandmetest. Andmete kättesaadavus ja realistlikkus mõjutavad otseselt süsteemide töökindlust, turvalisust ning võimet täita neile seatud funktsionaalseid nõudeid. Eriti oluline on testandmete kättesaadavus ja realistlikkus tundlike andmete puhul, mida kasutatakse rahvastiku-, sotsiaal- või tervishoiusüsteemides. Sellistes valdkondades on andmete kasutamine piiratud seaduste ja eetikanõuetega ning testandmete loomine on keerukas [5, 35].

Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärus (GDPR) kehtestab ranged reeglid, mis piiravad isikuandmete töötlemist, sh ka nende kasutamist test- ja arenduskeskkondades [5]. Praktikast tähendab see, et tarkvaraarendajad ja testijad ei saa süsteemi testimiseks kasutada pärisandmeid, mistõttu võivad olulised funktsionaalsused jääda testimata. Samas võib ebarealistlike või käsitsi koostatud testandmete kasutamine viia eksitavate tulemusteni – kas ei ilmne päriselus esinevad probleemid või pööratakse tähelepanu olematutele olukordadele. Mõlemad stsenaariumid võivad tuua kaasa olulisi kulusid, süsteemivigu ja turvariske.

Tänapäeva infosüsteemide keerukus, sealhulgas seosed erinevate andmeobjektide vahel, ajalisus, sõltuvused ja muutuv äri loogika, eeldavad testandmeid, mis peegeldavad tegelikku kasutuskonteksti. Privaatsusnõuete ja andmekaitsepiirangute tõttu on juurdepääs sellistele andmetele sageli piiratud või sootuks keelatud [35]. See loob olukorra, kus testimiskvaliteet sõltub otseselt arendajate võimest simuleerida realistlikke andmeid ilma pärisandmeid kasutamata.

Sünteeetilised andmed pakuvad selles olukorras mõjusat lahendust. Sünteeetilised andmed säilitavad tegelike andmete struktuurid, statistilised ja loogilised omadused, kuid ei sisalda isikuandmeid ega konkreetseid pärisandmetel põhinevaid kirjeid. Selline lähenemine võimaldab arendada, testida ja valideerida infosüsteeme oluliselt turvalisemalt ning kooskõlas kehtivate õigusaktidega [16, 34, 35].

Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (SMIT) haldab ja arendab Eesti siseturvalisuse ning elanikkonna toimimise seisukohalt olulisi infosüsteeme, sealhulgas rahvastikuregistrit. SMIT-i roll on tagada nende süsteemide töökindlus, turvalisus ja vastavus seadusandlikele nõuetele. See töö on loodud tuginedes SMIT-i vajadustele, et pakkuda reeglipõhist sünteeetiliste andmete lahendust Eesti rahvastikuregistri arenduse ja testimise jaoks [6].

Rahvastikuregister on Eesti riiklik alusandmekogu, mis sisaldab põhjalikku teavet kõikide Eesti elanike kohta, nagu nimed, isikukoodid, sünni- ja surmaandmed, elukohtaandmed ning peresündmused. Seda registrit kasutatakse alusena paljudes avalikes teenustes, haldusotsustes ning statistiliste analüüside tegemisel. Registri ulatuslik kasutusvaldkond eeldab, et testimiseks kasutatavad andmed on võimalikult realistlikud ja kajastavad tegelikku olukorda täpselt [33]. Reeglipõhine sünteeetiliste andmete gene-

reerimine, mis tugineb äriloogikal, pakub tugevat kompromissi Eesti rahvastikuregistri testandmete loomisel [32]. Erinevalt keerukatest generatiivsetest mudelitest on reeglipõhine lähenemine läbipaistvam, paremini kontrollitav ning hõlpsam kohandada konkreetse registriloogikaga [21].

1.2 Eesmärk ja tähtsus

Selle töö eesmärgiks on arendada välja reeglipõhise andmegeneraatori prototüüp, mis võimaldab luua Eesti rahvastikuregistri andmetega sarnaseid testandmeid. Selle jaoks analüüsisin nii teoreetilisi lähtepunkte kui ka praktilisi lahendusi. Töö käigus arendasin välja tarkvara, mis genereerib erinevaid isikuandmeid (nagu näiteks aadressid, dokumendid ja suhted) nii, et need peegeldaksid võimalikult hästi tegeliku registri loogikat. Privaatsusriskide vältimiseks kasutasin generaatori loomisel ainult avalikke andmeid.

Töö praktiline tähtsus seisneb kolmes aspektis.

- **Testimisvõimekuse parandamine:** Süsteemide arendajad ja testijad saavad töötada realistlikes tingimustes ka ilma juurdepääsuta tundlikele andmetele.
- **Privaatsuse tagamine:** Lahendus viib isikuandmete lekked või väärkasutuse miinimumi, võimaldades samal ajal usaldusväärset arendustegevust.
- **Skaleeritavus ja korduvkasutatavus:** Väljatöötatud generaatorit saab kohandada ka teiste registrite või andmestike jaoks, sh teistes riikides või domeenides.

Oluline osa töö rakenduslikust väärtusest seisneb selles, et loodud generaator laiendab arendajate, testijate ja kvaliteedispetsialistide võimalusi koostada sisulisi ja mitmekesiseid kasutuslugusid. Reeglipõhised sünteetilised andmed võimaldavad luua stsenaariume, mis kajastavad erinevaid päriselulisi olukordi, katavad keerukamaid andmestruktuure ja võimaldavad kontrollida süsteemide käitumist äriloogika piires.

Töö tulemusena arendasin välja tööriista prototüübi, mida kasutasin testandmete loomiseks ning mida saab siduda ka erinevate testkeskkondadega. Lisaks loob see aluse edasisteks uurimistöödeks sünteetiliste andmete genereerimise teemal, pakkudes rakenduslikku ja teoreetilist väärtust.

1.3 Varasemad tööd

Sünteetiliste andmete kasutamine tarkvaraarenduses ja andmekaitstes on Eestis viimastel aastatel järjest enam tähelepanu saanud. Näiteks on Eesti Andmekaitse Inspektsioon rõhutanud sünteetiliste andmete olulisust olukordades, kus tegelike isikuandmete kasutamine ei ole lubatud või on piiratud. Sünteetilised andmed võimaldavad luua testandmestikke, mis jäljendavad tegelike andmete struktuuri ja loogikat, kuid ei sisalda päris isikuandmeid, aidates seeläbi tagada privaatsusnõuete täitmise tarkvaraarenduse ja testimise

protsessides. Sellised tööriistad on eriti olulised avaliku sektori arenduskeskkondades, kus andmekaitsevenõuded on ranged [20].

Süntetilisi andmeid rakendatud keele- ja kõnetehnoloogias: näiteks eesti keele grammatikakontrolli arenduses loodi vigadega sünteetilised tekstikorpused, mis võimaldasid treenida korrektuurimudeleid [26]. Samuti on Tartu Ülikooli ja Eesti Keele Instituudi koostöös välja töötatud närvivõrkudel põhinev kõnesünteesi süsteem, mille treenimisel kasutati sünteetilist kõneandmestikku, tagamaks paremat kõnekvaliteeti ja mitmekesisust [8]. Rahvusvaheliselt on turule tulnud ka platvormid nagu Syntho, mis võimaldavad andmete struktuurilisi ja statistilisi omadusi säilitades genereerida testandmestikke, ilma et need sisaldaksid tegelikke isikuandmeid [7].

Põhjalikult on uuritud sünteetiliste andmete kasutusvõimalusi õiguskaitseasutustes, kus tundlike isikuandmete töötlemine seab ranged juriidilised ja tehnilised piirangud. Magistr töö [13] raames töötati välja raamistik sünteetiliste andmete rakendamiseks Eesti Politsei- ja Piirivalveametis, mille eesmärk oli parandada andmekaitset ja infoturvet ning võimaldada andmete jagamist teadlastele ning välistele arendajatele. Uuring tõi esile sünteetiliste andmete potentsiaali PET-tehnoloogiana (ingl k *privacy enhancing technology*) ning rõhutas vajadust tasakaalu leidmise järele privaatsuse ja andmekasutuse vahel, eriti siseturvalisuse valdkonnas.

Rahvastikuregistri kontekstis pakub asjakohast vaatenurka uuring, kus mobiilpositsioneerimise andmeid kasutati elukohaandmete täpsustamiseks, viidates sellele, et ametlikud registriandmed ei pruugi alati olla asjakohased ning andmete usaldusväärsuse parandamiseks on vaja uusi lähenemisi [25]. See töö jätkab samas suunas, pakkudes reeglipõhist sünteetiliste andmete genereerimise mudelit, mis sobitub Eesti avaliku sektori vajadustega ja toetab testkeskkondade arengut.

1.4 Töö struktuur

Töö struktuur on korraldatud järgmiselt. Teises peatükis selgitatakse sünteetiliste andmete mõistet, õiguslikku raamistikku ja taksonoomiat. Kolmandas peatükis kirjeldatakse meetodikat: käsitlusala piiramist, reeglipõhist sünteesimeetodit ning andmete valideerimist. Neljandas peatükis tutvustatakse loodud andmegeneraatorit koos töövooga, privaatsusmõjude ja kvaliteedikontrolliga. Viiendas peatükis käsitletakse töö tulemusi, sealhulgas generaatori ülesehitust, jõudlust ning meetodika praktilist rakendamist. Kuuendas peatükis esitatakse kokkuvõte ning tuuakse välja võimalikud edasiarenduste suunad.

2 Sünteetilised andmed

2.1 Ülevaade ja õiguslik raamistik

Sünteetilised andmed on kunstlikult loodud andmed, mis jäljendavad pärisandmete statistilisi ja struktuurseid omadusi, kuid ei sisalda tegelike isikute kirjeid ega kaudselt tuvastatavaid isikuandmeid. Selliseid andmeid saab genereerida olemasolevate andmekogumite põhjal või luua täielikult nullist, tuginedes konkreetsetele reeglitele või masinõppe mudelitele [16, 35]. Eesmärgiks on pakkuda realistlikke alternatiive tegelikele andmetele, võimaldades andmeid turvaliselt jagada, testida, arendada ning analüüsida ilma reaalsete isikute privaatsust ohustamata. Viimasel ajal on sünteetiliste andmete loomisel hakatud üha enam kasutama masinõppe ja generatiivsete tehisintellekti mudelite abi, näiteks generatiivseid vastandvõrke (GAN; ingl k *generative adversarial network*), mis võimaldavad luua keerukaid ja struktureeritult realistlikke andmekogumeid [15, 37].

Sünteetiliste andmete vajadus kasvab pidevalt, kuna andmete töötlemisele ja jagamisele seatakse järjest karmimaid piiranguid, eriti tundlikes valdkondades nagu tervishoid ja finantsteenused, samuti riiklikes andmekogudes. Nendes valdkondades seab isikuandmete konfidentsiaalsuskohustus ranged piirangud andmete vabale liikumisele ja jagamisele. Traditsioonilised de-identifitseerimise tehnikad, nagu pseudonüümimine ja agregatsioon, ei pruugi alati pakkuda piisavat privaatsuskaitset, eriti kui on võimalik andmekogusid kombineerides kaudselt isikuid tuvastada [11, 14]. Lisaks privaatsusprobleemidele on praktikas ilmnenud ka väljakutseid sünteetiliste andmete kvaliteedis – näiteks võib kaduma minna semantiline tähendus või jääda märkamata valdkonnaspetsiifiline keerukus [12].

Euroopa Liidus reguleerib andmetöötlust peamiselt isikuandmete kaitse üldmäärus (GDPR), mis kehtestab selged ja ranged raamid isikuandmete töötlemiseks, kogumiseks ja jagamiseks. GDPR-i eesmärgiks on tagada isikuandmete töötlemisel kõrge privaatsustase, nõudes andmete anonüümsuse ja pseudonüümsuse tagamist. Selleks, et andmeid saaks pidada anonüümseks, tuleb arvestada kõigi võimalike meetoditega, mille abil võiks andmesubjekti otseselt või kaudselt tuvastada [9, 11]. Just siin tuleb selgelt esile sünteetiliste andmete eelis – kuna need ei sisalda päris isikuandmeid, on identifitseerimise risk minimaalne. Siiski on oluline mõista, et sünteetiliste andmete staatus GDPR-i mõistes sõltub konkreetsetest asjaoludest ning andmete loomise protsessi läbipaistvus ja dokumenteeritus on võtmetähtsusega [31].

Samas ei ole sünteetilised andmed alati täiesti vabastatud GDPR-i kohaldamisest. Kui sünteetilised andmed on loodud tegelike andmete põhjal ja nende loomise protsess pole piisavalt range, võib tekkida kaudse re-identifitseerimise oht. Sellest tulenevalt on valitsusasutused, teadusasutused ja andmeanalüüsi platvormid hakanud kasutama täiendavaid privaatsuskaitse tehnoloogiaid, nagu diferentsiaalprivaatsus ja reeglipõhised genereerimismeetodid, et vähendada võimalikke tagasituvastuse riske ning tagada andmete turvalisus [9, 10]. Sünteetiliste andmete kasutamise põhimõtted erinevad rahvusvaheli-

selt, sõltudes iga riigi seadustest ja eetikanõuetest. See toob esile vajaduse kujundada andmelahendusi vastavauses kohaliku regulatiivse ja kultuurilise raamistikuga [17].

Reeglipõhine sünteetiliste andmete genereerimine, mida selles töös rakendan, loob andmeid selgete ja rangete eelmääratletud reeglite järgi, mitte ei kopeeri statistilisi mustreid olemasolevatest andmetest. Selline meetod tagab, et loodavad andmed vastavad täpselt seaduses ja äriloogikas sätestatud nõuetele, näiteks elukohtade kehtivus, dokumentide vorming, isikuandmete seosed ja ajalised piirangud [3]. Reeglipõhine genereerimine aitab tagada, et loodavad sünteetilised andmed on realistlikud ja sobivad tarkvaraarenduse ning süsteemide testimise jaoks, vältides samal ajal tegelike isikute privaatsusriske. Samuti võimaldab see andmestike kontrollitavust ja korduvkasutatavust, mis on oluline suuremahuliste infosüsteemide arendamisel [27].

Lisaks GDPR-ile võivad sünteetiliste andmete loomist ja kasutamist mõjutada ka spetsiifilised valdkondlikud regulatsioonid, näiteks tervishoiusektoris meditsiiniliste andmete kaitse või finantssektoris finantsandmete töötlemise nõuded. Selliste valdkondlike regulatsioonide tõttu tuleb sünteetiliste andmete loomine korraldada koostöös domeeniekspertidega, tagamaks vastavus kõigile kehtivatele õigusaktidele ja kvaliteedistandarditele. Samuti on oluline kaasata andmeanalüütikuid ja IT-spetsialiste, et tagada andmete tehniline sobivus ja usaldusväärsus erinevates kasutusstsenaariumites [15].

2.2 Sünteetiliste andmete taksonoomia

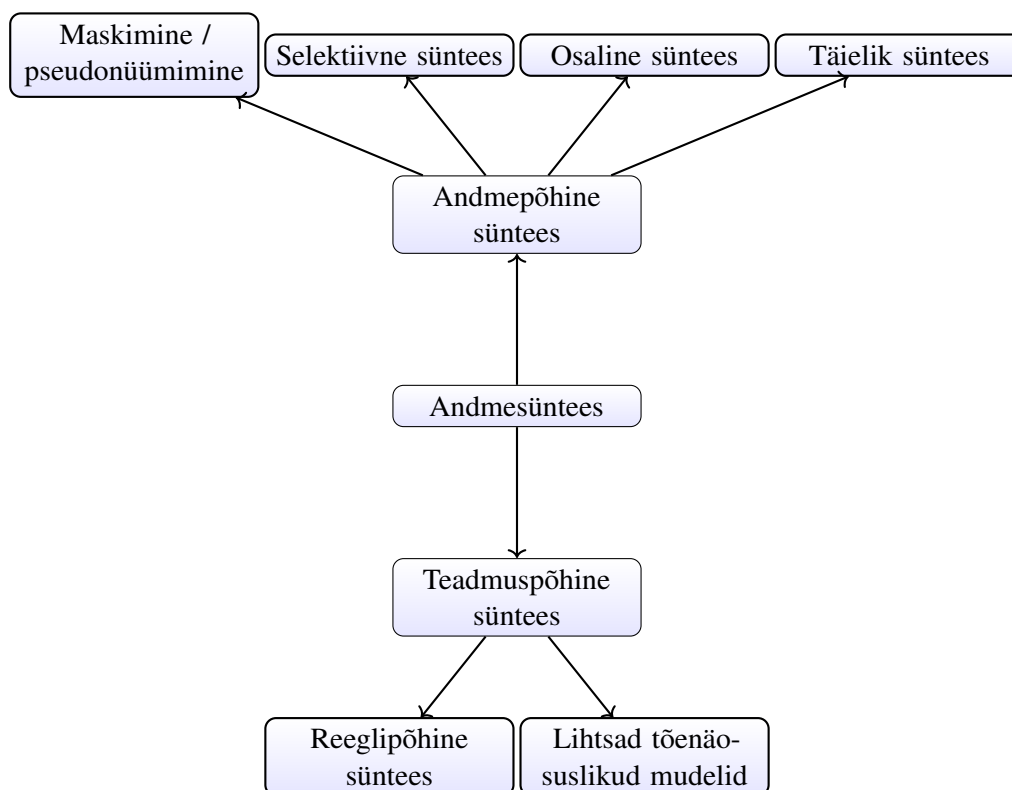
Sünteetiliste andmete genereerimise meetodid saab liigitada erinevate kriteeriumide alusel, sõltuvalt nii kasutatavast meetodikast kui ka loodud andmete eesmärgist. Meetodite eristamine aitab selgitada, millal on sobilik kasutada andmepõhiseid või teadmuspõhiseid lähenemisi ning milliseid privaatsustagatise igauks võimaldab.

Sünteetiliste andmete genereerimise meetodiline taksonoomia keskendub sellele, kuidas andmeid sünteesitakse, ning eristab kahte peamist lähenemisviisi: andmepõhist ja teadmuspõhist sünteesi (joonis 1). Andmepõhisel sünteesil põhineb sünteetiliste andmete loomine olemasolevate andmekogumite statistiliste omaduste jäljendamisel. Selle raames eristatakse mitmeid alamviise.

- **Täielik süntees** – kogu andmestik sünteesitakse mudelite abil. Näiteks Urban Institute lõi täielikult sünteetilise sotsiaalteenuste andmestiku, mis sisaldas muutujaid nagu sissetulekutoetused, rass, sugu ja haridustase [19].
- **Osaline süntees** – sünteesitakse ainult tundlikud või valitud väljad. Näiteks kasutati osalist sünteesi USA tööjõuandmetes, kus tundlikud väljad asendati sünteetiliste väärtustega, säilitades samas ülejäänud andmed [22].
- **Selektiivne süntees** – sihitud süntees konkreetsetele populatsioonidele või mustritele. Näiteks MOSTLY AI võimaldab tingimuslikku andmete sünteesimist, kus

kasutaja saab määrata kindlad tingimused, mille alusel sünteetilised andmed genereeritakse [24].

- **Maskimine ja pseudonüümimine** – pärisandmed asendatakse muudetud väärtustega, mis säilitavad algsete andmete struktuuri või vormingu, kuid ei võimalda otsest tuvastamist. Näiteks krediitkaardi numbrid asendatakse vormingusarnaste, kuid mitteeksisteerivate numbritega, et säilitada andmete struktuur testimise eesmärgil [18].

Joonis 1. Sünteetiliste andmete metoodiline taksonoomia.

Teadmuspõhine süntees tugineb eeldefineeritud reeglitele ja domeenipõhisele loogikale, mitte olemasolevate andmete statistilistele mustritele. Selle lähenemise raames eristatakse kahte peamist suunda.

- **Reeglipõhine süntees** – andmed luuakse vastavalt äriloogikale ja normidele. Näiteks Syntho AI pakub reeglipõhist sünteetiliste andmete generaatorit, mis võimaldab luua andmeid nullist vastavalt määratud reeglitele [36].

- **Auditeeritav tõenäosuslik mudeldamine** – lihtsustatud, kontrollitavate parameetritega mudelid. Näiteks kasutatakse sünteetiliste andmete genereerimiseks Bayesi võrku, mille abil saadakse andmed teadaolevate parameetrite alusel [28].

2.3 Sünteetiliste andmete eelised ja piirangud testimisel

Sünteetilised andmed on muutunud oluliseks tööriistaks nii teadusuuringutes kui ka tehismintellekti arenduses, kus nende eesmärk on tagada juurdepääs kvaliteetsetele andmestikele ilma isikute privaatsust ohustamata [21]. Enamasti hinnatakse sünteetiliste andmete kvaliteeti statistilise kasutuse ja masinõppe kontekstis, kus peamine eesmärk on säilitada võimalikult täpselt pärisandmete jaotused, korrelatsioonid ja muud statistilised omadused. Sünteetilised andmed peavad olema piisavalt realistlikud, et masinõppemudelid, mille treenimiseks neid kasutatakse, suudaksid üldistada pärisandmete käitumist [30]. Samuti on oluline, et sünteetilisest andmetest saadud järeldused oleksid usaldusväärsed ja võrreldavad pärisandmete põhjal tehtud järeldusega [16]. Ebatäpsed või kallutatud sünteetilised andmestikud võivad tugevdada juba olemasolevaid eelarvamusi ja kahjustada mudelite tulemuslikkust või otsustusprotsesse [14].

Statistilisele täpsusele keskenduv lähenemine on süsteemide testimise kontekstis ebaoluline või isegi eksitav. Testimisel on sünteetiliste andmete eesmärk süsteemi funktsionaalsuse, äriloogika ja kasutusjuhtumite realistlik katmine, aga mitte statistiline vastavus. Andmestik peab sisaldama tüüpilisi juhtumeid, mis kajastavad süsteemi tavapärasest kasutusest, ning olulisi erijuhte. Näiteks osaliselt täidetud vormid, piiripealsed väärtused või loogiliselt keerulised sisendid. Samas ei ole vaja säilitada haruldasi statistilisi ekstreemsusi, mille esinemise tõenäosus on marginaalne või mille mõju süsteemile on aktsepteeritav jääkriski tasemel. Siin ei ole esmane mure mitte järelduste usaldusväärsus populatsiooni kohta, vaid süsteemi käitumise põhjalik ja realistlik testimine erinevates tingimustes.

Testimiseks sobivate sünteetiliste andmete genereerimine nõuab seetõttu reeglipõhist ja eesmärgipärast lähenemist. Reeglid peavad tagama andmete sisemise loogika vastavuse süsteemis kehtivatele ärireeglitele, näiteks väljade seosed ja dokumentide tüübid. Oluline on vältida nii liigset rangust, mis võib kõrvale jätta olulised piirsituatsioonid, kui ka liigset täpsust, mis matkib pärisandmeid nii üksikasjalikult, et see võib suurendada privaatsusriske [11]. Testandmete kvaliteeti ei saa hinnata samade põhimõtete järgi nagu masinõppes või statistikaanalüüsis. Siin on määrav see, kuivõrd andmestik toetab süsteemi käitumise testimist eriolukordades ja katab vajalikud äriloogilised stsenaariumid, mitte see, kui täpselt see kajastab populatsiooni statistilisi omadusi.

3 Metoodika

3.1 Käsitlusala

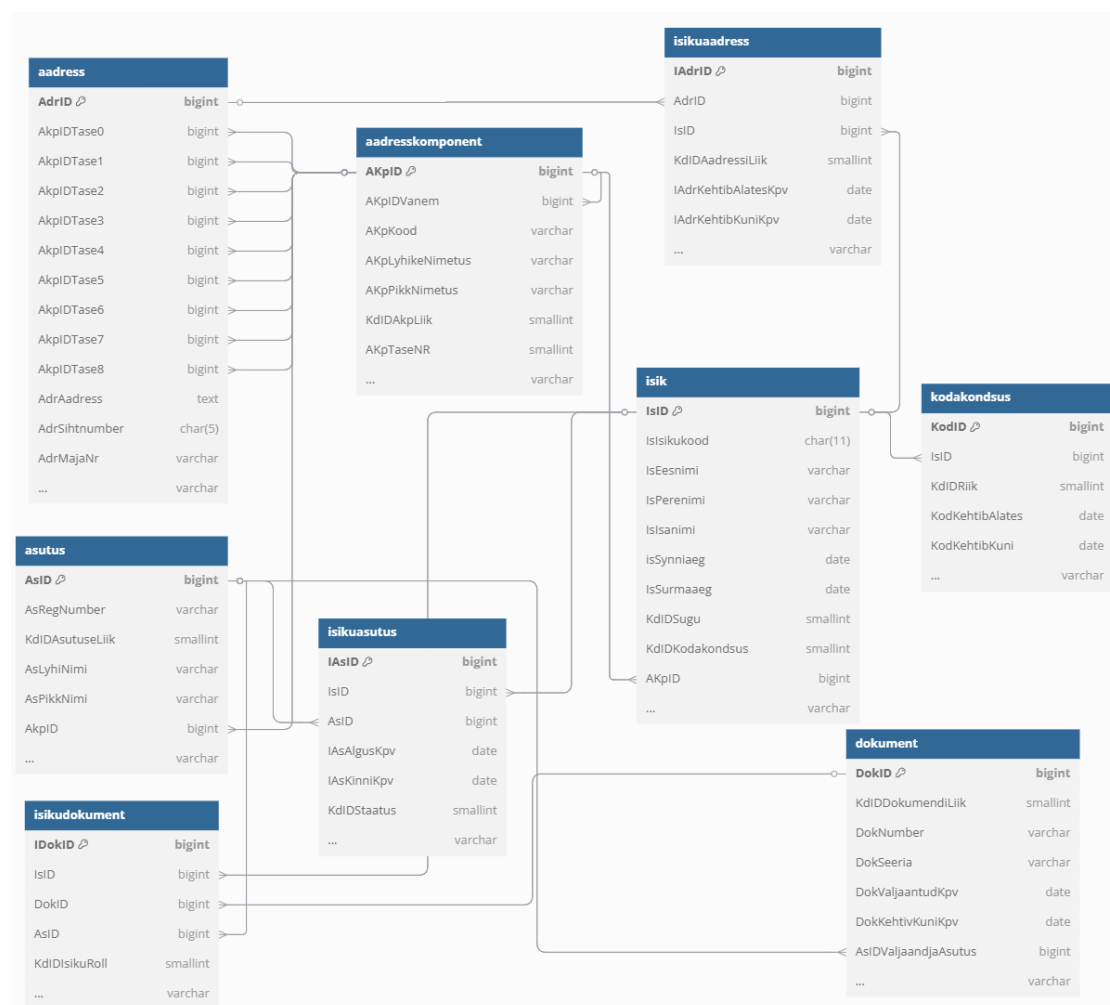
Määrasin töö käsitlusala, lähtudes SMIT-i poolt kirjeldatud neljast kasutusloost. Kasutuslood on ärioloogikal põhinevad stsenaariumid, mis kirjeldavad süsteemi tüüpilisi või kriitilisi kasutusolukordi. Sellised olukorrad on testimisel kriitilise tähtsusega, kuna need nõuavad realistlikke ja keerukate seostega andmekombinatsioone. Valitud juhtumite hulka kuuluvad olukorrad:

1. isikul on samaaegselt mitu kehtivat aadressi,
2. dokumendi kehtivusaeg on lõppenud,
3. elukoht algab tulevikus,
4. isikule on määratud vastuolulised kodakondsused.

Kuigi rahvastikuregistri RIHA kirjelduses on kokku 32 andmetabelit [1], kesken-
dusin töös piiratud andmevalikule, mille sobitasin nimetatud kasutuslugudega. Valisin
käsitlusala selliselt, et keskenduda prototüübi süsteemsele ja põhjalikule arendusele.
Valisin need tabelid, mis on kasutuslugude katmiseks kõige olulisemad ning mille vahel
esineb piisavalt andmestruktuurilisi sõltuvusi. See võimaldas hinnata loodava sünteesi
keerukust ning andmestiku loogilist järjepidevust. Valitud tabelid, millele töö tugineb, on
järgmised:

- aadress – Eestis kehtivad aadressiobjektid;
- aadresskomponent – kehtivad ja endised hierarhilised aadressielemendid;
- isik – isikute põhiandmed;
- dokument – isikutega seotud dokumendid;
- asutus – asutuste metaandmed;
- isikuasutus – seosed isikute ja asutuste vahel;
- isikuaadress – seosed isikute ja nende aadresside vahel;
- isikudokument – seosed isikute ja dokumentide vahel;
- kodakondsus – isikute kodakondsuse andmed.

Valitud tabelitevahelised sõltuvused ja relatsioonid on toodud joonisel 2. Auditväljad, na-
gu IASIDLooja ja IASIDMuutja, mis viitavad tabelile isikuasutus, on joonise selguse
huvides välja jäetud, kuid sisalduvad kõigis vastavates tabelites.

Joonis 2. Genereeritud tabelite relatsioonid ilma auditväljadeta.

3.2 Sünteesimeetodi valimine ja implementatsioon

Arvestades töö eesmärgi ja privaatsusnõudeid, valisin sünteetiliste andmete loomiseks reeglipõhise lähenemise. See võimaldas koostada andmestiku, mis järgib rahvastiku-registri ärioloogikat, ilma et kasutataks päris isikuandmeid. Reeglipõhine süntees sobib eriti hästi tundlike registrite testimiseks, kuna see on läbipaistev, auditeeritav ja kergesti kohandatav [21, 29].

Arendasin andmegeneraatori Pythonis, kuna see pakkus häid tööriistu andmetööt-luseks (Pandas) ja testimiseks (pytest). Ehituse jagasin loogilisteks komponentideks: lähteandmete laadimine, ärioloogikal põhinev andmete genereerimine, kasutuslugudest lähtuvate andmevigade lisamine (valikuline etapp) ning loodud andmestiku valideerimine.

Selline arhitektuur võimaldab süsteemi laiendada ja kohandada vastavalt vajadusele.

3.2.1 Kasutuslugude põhine andmekooskõla tingimuste rikkumine

Lisaks korrektsele andmete sünteesile töötasin välja eraldi komponendi, mis võimaldab sihipäraselt luua vigaseid olukordi vastavalt määratletud kasutuslugudele. Selle komponendi abil muutsin olemasolevat korrektset andmestikku kontrollitud viisil. Näiteks saab lisada isikule mitu samaaegselt kehtivat elukohta või määrata dokumendile aegunud kehtivusaja, säilitades siiski selle staatuse „KEHTIV“. Selline lahendus võimaldab testida süsteemi käitumist äriloogikat rikkuvates olukordades, säilitades samal ajal baasandmete loogilise järjepidevuse.

3.2.2 Testimine

Genereeritud andmete korrektsuse tagamiseks koostas automaattestid, kasutades Pythonis pytest raamistikku. Testide koostamisel lähtusin põhimõttest, et need seaksid edaspidiste arendajate jaoks selged kontrollid andmete struktuuri ja äriloogika kohta. Samuti on testidega võimalik kontrollida kasutuslugude andmevigade rakendumist. Kontrollisin testidega iga tabeli puhul, et kõik kohustuslikud väljad oleksid täidetud, primaarvõtmed oleksid unikaalsed ning tabelitevahelised välisvõtmed viitaksid olemasolevatele ridadele.

3.3 Võrdlus masinõppemeetoditega

Masinõppe- ja generatiivsetel mudelitel põhinevad lahendused, nagu generatiivsed vastandvõrgud (GAN) ja variatsioonilised autoenkoodrid (VAE), võimaldavad sünteesida realistlike andmeid, tuginedes olemasolevate andmekogumite mustritele. Sellised mudelid on eriti sobivad olukordades, kus on vaja säilitada keerulised seosed ja kõrged dimensioonid, näiteks pildi- või kõneandmetes. Nende suurimaks puuduseks on aga vajadus pärisandmete järele: mudelite treenimiseks tuleb omada juurdepääsu andmestikele, mis võivad sisaldada tundlikku teavet. GDPR-i kontekstis tähendab see, et loodud sünteetilise andmestiku anonüümsus peab olema tõendatavalt tagatud, vastasel juhul võib kaasneda privaatsusnõuete rikkumise oht [14, 31].

Reeglipõhine süntees ei vaja treeningandmeid. Selle asemel luuakse andmed äri- loogika alusel, kasutades spetsifikatsioone ja määratletud struktuurireegleid. Selline lähenemine muudab sünteetilise andmete genereerimise protsessi täielikult auditeeritavaks: iga loodud väärtust või seost saab põhjendada reegluga ning on võimalik kontrollida, et ei esine varjatud või juhuslikke seoseid, mis viitaksid tegelikele isikutele. Lisaks tagab reeglipõhine süntees, et loodud andmestik on kooskõlas testkeskkonnas rakenduva loogikaga ning võimaldab sihipäraselt modelleerida just neid erijuhte, mis on süsteemi töökindluse seisukohalt kõige olulisemad [21].

Testimise kontekstis on andmepõhistel mudelitel üks nõrkus: need kipuvad reprodutseerima keskmisi või tüüpilisi juhtumeid ning ei kata hästi haruldasi, kuid kriitilisi piirsituatsioone. Testandmestiku kvaliteedi mõttes ei ole alati soovitatav peegeldada reaalandmete sagedusjaotusi – sageli tuleb just haruldasi olukordi esile kutsuda, et süsteemi käitumist nende suhtes hinnata. Reeglipõhine süntees võimaldab seda otse: näiteks saab teadlikult luua olukorra, kus isikul on samaaegselt mitu kehtivat aadressi, aegunud dokument või vastuoluline kodakondsus. Andmepõhised mudelid seevastu vajavad väga täpselt kureeritud treeningandmeid, et selliseid juhtumeid esile tuua [23].

Privaatsuse aspektist pakub reeglipõhine lähenemine selget eelist: kuna see ei kasuta pärisandmeid ega statistiliselt tuletatud mudeleid, puudub oht, et sünteesitud andmestik sarnaneb tahtmatult mõne reaalse isiku andmetega. Reeglid ise on dokumenteeritavad ja auditeeritavad ning neid saab luua täielikult spetsifikatsioonide alusel, ilma et peaks analüüsima olemasolevaid andmeid. Kui reeglid siiski tuletatakse olemasolevate andmete analüüsi teel, tuleb neid hinnata eraldi privaatsusriskide osas – näiteks kas mõni invariant andmestikus võib viia isiku kaudse tuvastamiseni. Sellise riski vähendamine on oluline, et reeglite loomine oleks jälgitav ja auditeeritav.

4 Andmegeneraator

4.1 Andmete genereerimise protsess

Andmete genereerimise üldine protsess on automatiseeritud ning üles ehitatud sammude-na, mis tagavad loogiliselt kooskõlalised ja õiged seosed erinevate tabelite vahel. Koodi kirjutamisel kasutasin Pythonit ning andmetetöötlemiseks Pandas teeki. Genereerimis-protsess pseudokoodina on joonisel 3 ning genereerimise töövoo visuaal joonisel 4.

4.1.1 Sisendandmete lugemine

Skriptid alustavad eeltöötlust vajalike lähtefailide (CSV ja Excel) lugemisega. Need failid sisaldavad pärisandmeid, mis on avalikult kättesaadavad. Kasutasin andmeid aadressi-andmete süsteemi (ADS) avalikust teenusest [2] ning äriregistri asutuste loetelust [4]. ADS-ist saadud failid sisaldavad aadressiobjektide andmeid ilma isikuseosteta, samas kui äriregistri andmestik hõlmab üksnes asutustega seotud teavet.

Rahvastikuregistri andmekoosseisu kirjeldusest selgub, et seal kasutatakse kodifikaatorit. See on loetelupõhine klassifikaator, mille abil tähistatakse standardiseeritud väärtusi (näiteks isikusuhte tüüp, aadressi staatus, kodakondsus, dokumendi liik jm). Siiski ei ole registris kasutatava kodifikaatori täielik loend koos väärtustega avalikult kättesaadav. Seetõttu koostasın vajaliku kodifikaatori ise, lähtudes RIHAs dokumenteeritud registri-struktuurist ning X-tee teenuste kirjeldustest, mis määratlevad erinevad andmepäringud ja nende väljundid [1]. Loodud tabelid koondasin ühte Pythoni sõnastikku, et neid oleks edasistes sünteesietappides hõlpsam käsitleda.

4.1.2 Tabelite genereerimine

Kõik ülesande lahendamiseks vajalike tabelite genereerimisloogika arendasin ise, tagades loogiliste seoste ja välisvõtmete järjepidevuse. Protsess algab aadressi- ja aadressikomponentide tabelite loomisega, jätkub ajutise seostetabeli genereerimisega, seejärel asutuste ning isikutega seotud tabelite täitmisega ning lõpeb dokumentide ja sidetabelite koostamisega. Viidatud tabelid on kirjeldatud lisa II.

Iga tabeli täitmisel kasutasin erinevaid reeglipõhiseid ja juhuslikke otsuseid, mis määravad näiteks staatuse, kuupäevade olemasolu või seoste loomise. Tõenäosused on kirjas selgelt ja koondatult funktsioonide ülaosas, et võimaldada nende kiiret kohandamist arenduse või testide käigus. Neid saab lähemalt uurida koodis (vaata lisa I).

```

# 1. SISENDANDMETE LUGEMINE
load_data():
    - Lae kõik sisendfailid (kodifikaator.csv, aadress.csv,
      aadressskomponent.csv, asutus.xlsx)

# 2. TABELITE GENEREERIMINE
generate_tables(data, num_records, seed):
    - Genereeri aadressitabelid (generate_address,
      generate_address_komponent)
    - Moodusta ajutised isiku seosed (
      generate_temp_relationships)
    - Seo isikud asutustega (build_isik_asutus)
    - Genereeri asutuste tabel (generate_asutus)
    - Lisa iga isiku 1-N aadressi (generate_isikuaadress)
    - Koosta isikuandmed ja kodakondsus (generate_isik,
      generate_kodakondsus)
    - Genereeri igale dokumendile kirjed (
      generate_person_document, dokumendid koos ISID)
    - Seo dokumendid isikutega (generate_isikudokument)
    - Pärast seostamist salvesta ka 09_dokument.csv (dokumendid
      ilma IsID-ta)
    - Tagasta sõnastik: {"01_aadress.csv": df_adr, ...}

# 3. ANDMETE SALVESTAMINE
save_to_csv(dataframes):
    - Salvesta iga tabel CSV-ks

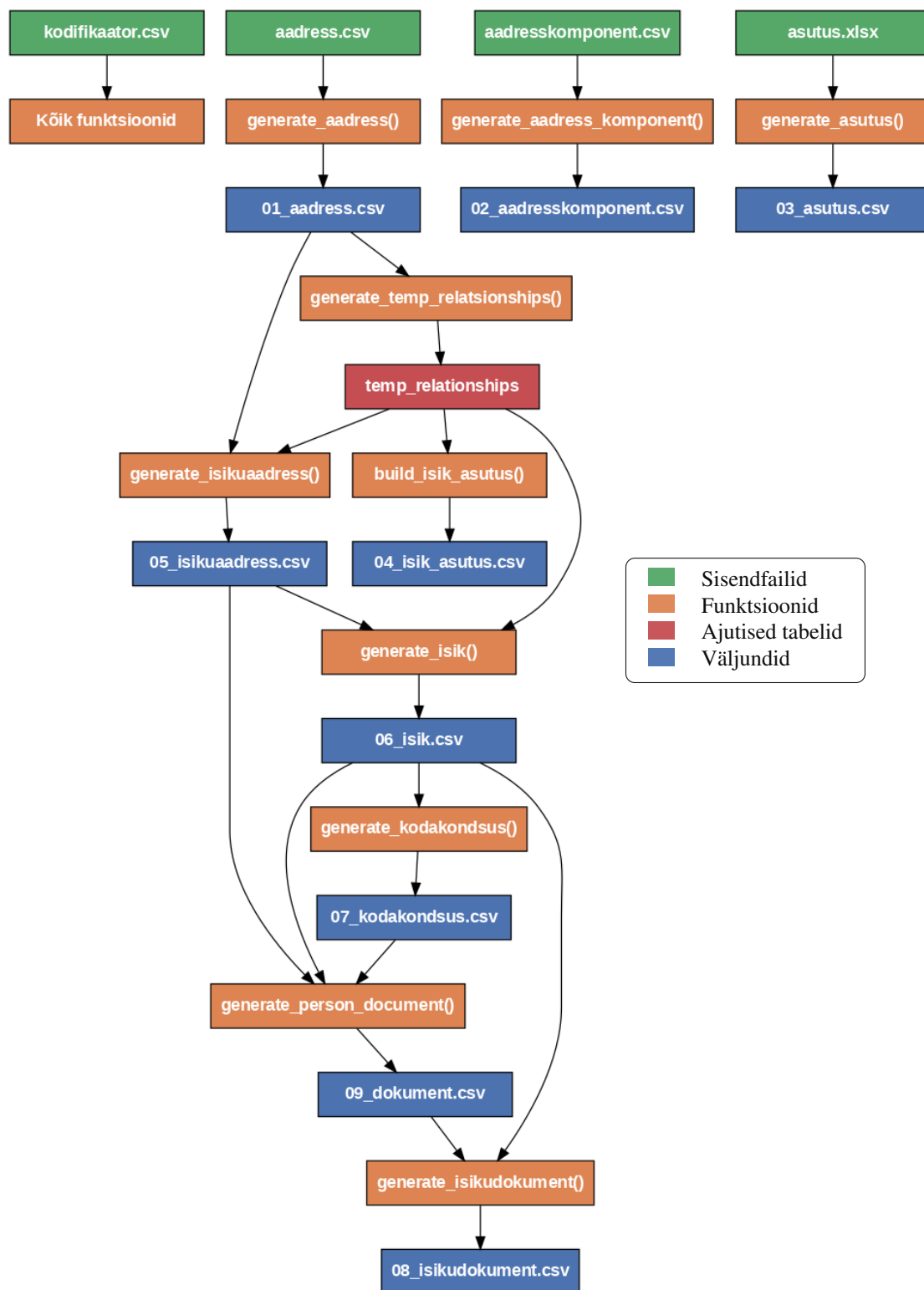
# 4. IAs-METAANDMETE LISAMINE
inject_ias_metadata_to_csv_folder(df_isik_asutus):
    - Ava iga väljundkaustas olev CSV
    - Lisa veerud IAsIDLooja, IAsIDMuutja, AsID
    - Vali kordumatu ajatempliga sobiv IAsID (lru_cache)
    - Uuenda read ja salvesta CSV uuesti

# 5. PÕHIPROTSESS
main(num_records, output_folder, seed):
    - Määra väljundkaust
    - Lae andmed (load_data)
    - Genereeri andmestikud (generate_tables)
    - Salvesta CSV-d (save_to_csv)
    - Lisa IAs metaandmed (inject_ias_metadata_to_csv_folder)

```

Joonis 3. Andmete genereerimise kirjeldus pseudokoodina.

Joonis 4. Andmegeneraatori genereerimisprotsessi töövoog.

Tabel address. Tabeli väljade kirjeldus on toodud tabelis 2. Tabeli täitmiseks kasutatakse funktsiooni `generate_aadress`, mis võtab sisendiks juhuslikult valitud read Eesti aadressiregistri failist. Valitud kirjete arv on võrdne isikute kirjete arvuga. Iga kirje kohta määratakse seisundikood `KdIDAdressiStaat` veerus `AADR_OLEK` sisalduva väärtuse alusel, kasutades klassifikaatorite tabelit. Igale kirjele genereeritakse unikaalne viiekohaline postiindeks ning määratakse kindlaks kõrgeim ruumitaseme komponent `AkpIDTase0`, mille väärtus fikseeritakse Eesti koodile (EE). Tulemuseks on tabel, mille igas kirjes on mitmetasemeline aadresside hierarhia (maakond → vald → asula jne), klassifikaatoripõhine aadressi staatus ja vajalikud metaandmed. Veerud, mida lähteandmetes pole, täidetakse vaikimisi tühiväärtustega. Aadressid ei sisalda isikukode ning seetõttu ei kaasne nende kasutamisega privaatsusriske, kuid need võimaldavad modelleerida erinevaid aadresside kehtivusstsenaariume kasutusloodes. Postiindeksid genereeritakse, kuna algses andmestikus neid ei sisaldu ning nende vastavus tegelikele aadressidele ei ole testimise seisukohalt funktsionaalselt oluline; vajadusel saab selle täpsustamist käsitleda tulevastes töödes. Kuna kasutuslugudes ei olnud postiindeksi täpsus nõutud, aitab see lahendus ühtlasi vähendada andmestiku privaatsusriske.

Tabel aadresskomponent. Tabeli väljade kirjeldus on toodud tabelis 3. Funktsioon `generate_aadress_komponent` loob ruumilise hierarhia üksikute aadressi komponentide lõikes. Algandmete põhjal teisendatakse kehtivuskuupäevad masinloetavaks ning igale kirjele määratakse loomise aeg, mis on kuni kümme aastat enne kehtivuse algust. Staatus määramiseks kasutatakse kahte klassifikaatorikoodi: "KEHTIV", kui puudub kehtivuse lõpp, ning "KEHTETU", kui lõppkuupäev on antud. Iga kirje saab unikaalse identifikaatori `AKpID`, mis põhineb rea indeksil. Puuduvad veerud täidetakse vaikimisi tühjade väärtustega, säilitades sellega struktuurse sidususe hilisemates andmetöötlusetappides. Tabeli struktuur järgib rahvastikuregistri loogikat ja võimaldab hiljem siduda elukohaandmeid ruumiliste tasemete kaupa.

Hetkel ei võta funktsioon arvesse kõiki Eesti aadressikomponente. Kuigi täieliku hierarhia laadimine oleks vajalik suuremahuliste katsete või laadimiste jaoks, ei pidanud ma otstarbekaks kogu Eesti komponentide andmestiku korduvat ja mahukat töötlemist iga käivituse korral. Sellest tulenevalt keskendusin väiksemahulise proovivalimi töötlemisele, mis on piisav funktsionaalse loogika ja testide käivitamiseks. Vajadusel saab selle otsuse ümber teha, võimaldades laadida kõik komponendid.

Ajutine tabel isikuandmetest ja erinevatest seostest (temp_relationships). Tabeli väljade kirjeldus on toodud tabelis 4. Ajutine tabel lahendab probleemi, et andmebaasi teiste tabelite (näiteks `isik`, `isikuaadress` ja `isikuasutus`) täitmiseks on vaja genereerida omavahel seotud isikuid koos järjepidevate perekondlike seostega. Ilma sellise vahetabelita oleks keeruline säilitada realistlikke seoseid, nagu vanemad ja lapsed või abikaasad ning neile vastavad ühised atribuudid (nt aadressid, kodakondsus, saabumis- ja

lahkumiskuupäevad).

Funktsioon `generate_temp_relationships` loob ajutise tabeli, mis simuleerib inimeste perekondlikke seoseid ning varustab edasisi tabeleid (nagu `isik`, `isikuaadress` ja `isikuasutus`) vajalike lähteandmetega. Skript genereerib täiskasvanute ja laste kirjeid, määrates juhuslikult nende vanuse, soo ja suhtestaatuse. Täiskasvanutele määratakse perekonnaseis ning osa neist paigutatakse abielupaaridesse. Lastele omistatakse juhuslikult vanemad (kas üks või kaks vanemat). Arvutatakse sünnikuupäevad ning teatud tõenäosusega ka surmakuupäevad. Haridustase määratakse sünnikuupäeva põhjal, kasutades lihtsat funktsiooni `get_education_for_age` ja kodifikaatorit. Kodakondsus valitakse tõenäosuslikult – valdavalt Eesti kodakondsus, muidu lisatakse saabumis- ja teatud tõenäosusega lahkumiskuupäev.

Tabelisse arvutatakse laiutiotsingu abil perekonna identifikaator, mis ühendab partnerid ja nende ühised lapsed üheks terviklikuks perekonnaks. Aadressid määratakse kindlaksmääratud tõenäosusega abielupaaridele, ülejäänutele määratakse aadress juhuslikult. Lastele antakse üldjuhul sama aadress, mis vanemal – täisealiseks saades jäävad nad kas samale aadressile või kolivad teatud tõenäosusega.

Kui aadresside tabel sisaldab `AkpIDTase2` väärtusi, määratakse isikutele ka kohalik omavalitsus. Saabumiskuupäevad joondatakse nii, et kui vanem on Eestisse saabunud pärast lapse sündi, määratakse ka lapsele saabumiskuupäev. Lõpuks määratakse täisealistele juhusliku tõenäosusega ka seos asutusega (`AsID`), mida kasutatakse hiljem auditiveergude (näiteks `IAsIDLooja` või `IAsIDMuutja`) täitmisel. Sisuliselt genereerime siin ametnike andmeid.

Tabel asutus. Tabeli väljade kirjeldus on toodud tabelis 5. Asutustest koosnev tabel luuakse funktsiooniga `generate_asutus`, mis võtab sisendiks äriregistrist eksporditud nimekirja ja rikastab iga kirjet juhuslikult genereeritud metaandmetega. Määratakse asutuse algus- ja teatud tõenäosusega lõppkuupäev, kirjete loomise- ja muutmise ajad ning juhuslik aadress. Staatuse määramine põhineb veerul `Staatus`: kui väärtuseks on „Registrisse kantud“, märgitakse asutus „KEHTIVAKS“, muidu „KEHTETUKS“. Igale asutusele lisatakse unikaalne asutusekood, määratakse aadressi viide (`AkpID`) ja valitakse juhuslik asutuse liik klassifikaatori põhjal. Valminud tabelit kasutatakse isikute ja asutuste vaheliste seoste loomiseks.

Tabel isikasutus. Tabeli väljade kirjeldus on toodud tabelis 6. Funktsioon `generate_isik_asutus` loob ühe seosekirje, mis seob konkreetse isiku (`IsID`) kindla asutusega (`AsID`). See kirje modelleerib töösuhet või muud institutsionaalset seost ning sisaldab loogiliselt määratletud kuupäevavälju, staatust ja metaandmeid. Alguskuupäev (`IAsAlgusKpv`) valitakse juhuslikult määratud ajavahemikust, millele järgneb teatud tõenäosusega lühiajaline (kuni 7 päeva) kinnitamiskuupäev (`IAsKinniKpv`).

Staatuse väljal `KdIDStaatus` määratakse teatud protsendiga juhtudest väärtus "KEH-

TIV", ülejäänud juhtudel "KEHTETU". Teatud tõenäosusega juhtudest määratakse ka kustutamiskuupäeva, mis muudab staatuse automaatselt "KEHTETUKS". Kirjele lisatakse kasutajanimi, salasõna ja kontaktandmed, mis võimaldavad modelleerida juurdepääsuloogikat ja auditeerimisvõimalusi. Loomise ja muutmise ajad genereeritakse loogilise järjestusega. Tabel on kasutusel isiku-asutuse seoste loomiseks ja auditväljade täitmiseks väljundtabelites.

Tabel isikuaadress. Tabeli väljade kirjeldus on esitatud tabelis 7. Funktsioon `generate_isikuaadress` koostab iga isiku või pere elukoha ajaloo, jagades selle järjestikusteks ajaperioodideks. Funktsioon kasutab sisendiks tabelit `temp_relationships`. Täiskasvanule genereeritakse üks kuni kolm elukohaperioodi. Iga periood sisaldab aluskuupäeva `IAdrKehtibAlatesKpv`, lõppkuupäeva `IAdrKehtibKuniKpv`, staatuse koodi `KdIDAadressiStaat` ning liigi `KdIDAadressiLiik`. Viimane periood jääb avatuks ("KEHTIV"), varasemad lõppevad ja märgitakse staatusega "KEHTETU".

Lastele luuakse elukoha ajalugu, kopeerides see ühe juhuslikult valitud vanema ajaloost. Kui lapsel on mitu vanemat, eelistatakse vanemat, kelle kohta on olemas aadressiperioodid. Sellise lähenemisega säilitatakse pere loogiline struktuur ja realistlik aadressi ajalugu.

Kui isikul on registreeritud surmakuupäev `Surmaaeg`, siis kõrbitakse kõik kehtivad aadressiperioodid selle kuupäevani. Lisaks arvestatakse perekonna liikmete saabumise (`IsSaabusEesti`) ja lahkumiskuupäevi (`IsLahkusEestist`), kohandades vajadusel elukohaajaloo perioode vastavalt. Saabumis- ja lahkumiskuupäevad määratakse perekonna kõigi liikmete varaseima saabumise ja hiliseima lahkumise alusel. Näiteks, kui emal on saabumiskuupäev 2012-05-01 ja isal ning lastel see puudub, siis määratakse sama kuupäev kogu perele. Samamoodi, kui ühel lapsel on lahkumiskuupäev 2021-09-15, laieneb see kogu perele juhul, kui teistel see puudub.

Kõik järjestikused perioodid ühendatakse omavahel veergude `IAdrIDJargmine` ja `DokIDLopuAlus` abil. Kui ajalugu sisaldab vigaseid kirjeid (nt kui `IAdrKehtibAlatesKpv` on hilisem kui `IAdrKehtibKuniKpv`), eemaldatakse need ja allesjäänud perioodid ühendatakse uuesti. Kõik kirjed saavad ka auditväljad: `LoodiKpv` määratakse enne perioodi algust; `MuudetiKpv` ja `KustutatiKpv` määratakse kindla tõenäosusega ja sõltuvalt sellest, kas periood on lõppenud või kehtiv.

Tabel isik. Tabeli väljade kirjeldus on esitatud tabelis 8. Funktsioon `generate_isik` koostab lõplikud isik tabeli kirjed. Sisendiks kasutab tabeli `temp_relationships` ja tabelit `isikuaadress`. Iga inimese kohta koostatakse kirje, mis sisaldab erinevaid isikuandmeid nagu näiteks (`KdIDSugu`), sünniaeg (`isSynniaeg`), surmaaeg (`IsSurmaaeg`) ning isiku staatused (`KdIDIsikuStaat`, `KdIDKirjeStaat`) olenevalt sellest, kas tegemist on elava või surnud isikuga.

Nimed genereeritakse Eesti andmestikele sobiva Faker teegi abil. Samuti arvutatakse

isikukood (IsIsikukood) vastavalt sünniajale ja soole, kuid kontrollnumbri (isikukoodi viimane number, mis tagab koodi õigsuse) kehtivust ei kontrollita ega arvutata. Selline lähenemine tagab, et suurem osa loodud isikukoodidest ei lange kokku päris isikute tegelike koodidega. Rahvuse (KdIDRahvus), emakeele (KdIDEmakeel) ja kodakondsuse (KdIDKodakondsus) väljad seotakse vaikumisi Eesti koodiga, kuid kui isikul esineb saabumiskuupäev Eestisse (IsSaabusEesti), määratakse talle juhuslikult mõni muu rahvuskood.

Inimese kohaliku omavalitsuse saabumiskuupäev (IsSaabusKOVikpv) täidetakse kontrollides isiku ja tema kehtiva aadressi seost isikuaadress tabelist – kui isik on seotud aadressiga, leitakse tema elukoha alguskuupäev. Samuti tuletatakse kohaliku omavalitsuse aadressikomponendi identifikaator (AKpID) olemasolevast ajutisest tabelist. Lõpus lisatakse igale kirjele ka auditiveerud: LoodiKpv, MuudetiKpv ja KustutatiKpv, mis määratakse kindlaks juhusliku loogika ja kindlate ajavahemike põhjal.

Tabel kodakondsus. Tabeli väljade kirjeldus on esitatud tabelis 9. Funktsioon `generate_kodakondsus` koostab iga inimese kohta ühe kirje kodakondsuse tabelisse, lähtudes väljadest `IsID`, `KdIDKodakondsus` ja `isSunniaeg`. Funktsioon määrab iga kodakondsuse kirje alguskuupäeva `KodKehtibAlates`, mis valitakse juhuslikult inimese sünniaja või määratud minimaalse kuupäeva ja tänase päeva vahel. Teatud tõenäosusega määratakse ka lõppkuupäev `KodKehtibKuni`, mille korral muutub staatuse väärtus "KEHTETU"; muul juhul jääb staatuseks "KEHTIV"(väli `KdIDStaatus`).

Iga kirje seotakse dokumentidega, mille identifikaatorid määratakse kasvava loenduri alusel väljade `DokIDAlguseAlus` ja `DokIDLopuAlus` kaudu. Lõppdokument lisatakse ainult juhul, kui lõppkuupäev on määratud ja juhuslik tingimus seda lubab. Määratakse ka auditiväljad: `LoodiKpv` on alati varasem kui `KodKehtibAlates`, ning `MuudetiKpv` ja `KustutatiKpv` lisatakse sõltuvalt tõenäosuslikest tingimustest. Kui kirje on kustutatud, muutub ka tema lõplik staatus automaatselt "KEHTETU", tagades andmesisese järjepidevuse.

Tabel isikudokument. Tabeli väljade kirjeldus on esitatud tabelis 10. Funktsioon `generate_isikudokument` loob isikute ja dokumentide vahele sidetabeli, milles iga rida vastab konkreetse dokumendi seosele konkreetse inimesega. Iga kirje sisaldab välja nagu näiteks `IDokIsikukood`, `IDokEesnimi`, `IDokID`, `DokID` jne. Lisaks luuakse teatud tõenäosusega ka varasemad andmeväljad, näiteks `IDokVanaIsikukood`, mis võimaldab simuleerida juhtumeid, kus isikuandmeid on dokumendil hiljem muudetud.

Kirjele lisatakse `AsID`, mis tuletatakse väljaandjast (`AsIDValjaandjaAsutus`), ja metaandmed, sealhulgas `LoodiKpv`, `MuudetiKpv` ja `KustutatiKpv`. Loomise kuupäev `LoodiKpv` genereeritakse dokumendi loomise ja jooksva aja vahelise vahemiku põhjal. Teatud juhtudel määratakse ka muudatus- või kustutamiskuupäev, et simuleerida dokumentide elutsükli erinevaid etappe.

Tabel dokument. Tabeli väljade kirjeldus on esitatud tabelis 11. Funktsioon `generate_person_document` võimaldab genereerida dokumente kahel erineval viisil: olemasoleva andmestiku põhjal või täielikult juhuslikult. Mõlemal juhul luuakse kirjed tabelisse Dokument, kus igal real on unikaalne identifikaator DokID, koos muu olulise teabega nagu näiteks DokNumber, DokSeeria, DokValjaantudKpv, DokKehtivKuniKpv, KdIDDokumendiLiik jne. Iga kirje on seotud konkreetse isikuga läbi välja IsID.

Kui funktsioon töötab režiimis `source`, kasutatakse sisendtabelis määratud veerge (nt `IAdrKehtibAlatesKpv`, `IAdrKehtibKuniKpv`), et määrata dokumendi kehtivusaeg ning staatus "KEHTIV" või "KEHTETU". Režiimis `random` genereeritakse kõik väljad juhuslikult. Tõenäosuse alusel määratakse, kas dokument on kehtetu või jääb aktiivseks.

Funktsioon määrab ka kirjete kuupäevad nagu `LoodiKpv`, `MuudetiKpv` ja `KustutatiKpv`. Dokumendi tüüp (nt "ELUKOHATEADE", "JUHILUBA") määratakse argumendiga `doc_type`, mille kaudu leitakse sobiv `KdIDDokumendiLiik` väärtus tabelist kodifikaa-
tor. See võimaldab dokumente liigitada ja ka hiljem siduda näiteks elukohaandmetega või isikuga seotud sündmustega.

4.1.3 Järeltegevused

Kui kõik vajalikud tabelid on genereeritud, siis skript salvestab need CSV-failidena (komadega eraldatud väärtused) väljundkausta. Kuna tabelite genereerimise käigus tekitatakse ametnike andmeid (isikasutus), siis veergude `IAsIDLooja`, `IAsIDMuutja` ja `AsID` lisamine toimub alles pärast tabelite genereerimist. Sellise töövooga on kogu andmete genereerimise protsess paindlik ning hõlpsasti laiendatav: võimalik on muuta geneeritavate kirjete arvu, täiendada või kohandada funktsioone uute teststsenaariumide jaoks või lisada valideerimismehhanisme.

4.2 Mõju privaatsusele

Süntetiliste andmete genereerimise peamine eelis on võimalus testida süsteeme ilma päris isikuandmeid kasutamata, kuid sellega kaasnevad olulised mõjud privaatsusele. Töös loodud andmed on täielikult sünteesitud või tuginevad avalikule teabele. Ka sellisel juhul tuleb arvestada mitme ohuga, mis võivad viia juhusliku isikutuvastuseni või infoturvariskideni. Genereeritud andmestik tugineb kahte liiki allikatele.

1. Avalikud ressursid (Eesti aadressiandmed ja äriregister), mis ei sisalda isikukode ega muid otseseid tunnuseid.
2. Täielikult sünteesitud väärtused nagu nimed ja isikukoodid, mille loob Faker-teek või ise arendatud abifunktsioonid failis `utils.py`.

Allpool analüüsin, kui tõenäoline on, et sünteesitud kirje võiks siiski juhuslikult kattuda päris inimese andmetega, ja millised praktilised sammud seda riski leevendavad.

4.2.1 Juhuslik kattuvus

Süntheetiliste andmete loomisel võib teoreetiliselt tekkida olukord, kus mõne isiku kohta genereeritud andmekombinatsioon – näiteks eesnimi, sugu, sünniaeg ja elukoht – langeb juhuslikult kokku mõne reaalse inimese andmetega. Sellist olukorda käsitletakse töös kui juhuslikku kattuvust (ingl k *coincidental reidentification*). Tegemist ei ole taastuvastamisega, kuna andmed ei pärine pärisandmestikust ega ole loodud seda matkima. Kattuvus tekib üksnes siis, kui sõltumatult sünteesitud väärtused moodustavad kombinatsiooni, mis võib meenutada päriselt eksisteeriva isiku kirjet.

Käesoleva töö kontekstis on juhuslik kattuvus privaatsuse mõttes ebaoluline risk, eeldusel et ei teki andmepaare, mis võimaldaksid üheselt tuvastada konkreetset isikut. Näiteks ei peeta nime ja vale isikukoodi koos esinemist probleemseks, samuti mitte kehtiva isikukoodi olemasolu juhul, kui nimi, sünniaeg ja elukoht on kõik sõltumatult genereeritud. Sünteetiline nimi koos sünnikuupäevaga ei ole taastuvastamise alus, kuna selliseid kombinatsioone esineb Eesti rahvastikus sadu või tuhandeid. Kriitiliseks tuleks lugeda olukord, kus sünteetiline kirje koosneb andmetest, mis pärinevad avalikest allikatest ja mille kombineerimisel tekib tahtmatult reaalne faktistruktuur, näiteks täpselt samad nimed ja seosed, mis eksisteerivad avalikus registris.

Selle vältimiseks ei looda sünteetiliste isikute ja avalike asutuste vahel seoseid tegelike rollide või struktuuride alusel. Asutuste andmed on pärit äriregistrist, kuid kõik seosed isikutega määratakse juhuslikult, vältimaks kokkulangemist näiteks tegeliku juhatuse liikmega. Samamoodi pärinevad aadressid küll avalikust aadressiregistrist, ent neid ei seostata kunagi konkreetse sünteetilise isikuga mingi loogika alusel – aadressid määratakse juhuslikult.

Isikukoodid genereeritakse kontrollnumbriga küll formaalselt sarnasel kujul, ent nende arvutuses ei rakendata valideerimisalgoritmi. Seetõttu ei vasta suurem osa isikukoodide tegelikule isikukoodistruktuurile ega oma tuvastamisväärtust. Nimed, rahvused ja muud demograafilised andmed valitakse laiaast tõenäosuslikust jaotusest ning ei tugine ühelegi olemasolevale andmekogumile.

Arvestades, et loodud andmestik on mõeldud kasutamiseks sisemistes testkeskkondades, on juhuslikud kokkulangevused teoreetiliselt võimalikud, kuid nende tähenduslikkus praktilise privaatsusohu seisukohast on minimaalne. Oluline on tagada, et sünteesi käigus ei moodustu tahtmatult reaalseid fakte ega olukordi, kus kombinatsioonid muutuksid sisuliselt tuvastatavateks. Sellise ohu vältimiseks on töö käigus järgitud kindlaid sünteesireegleid, mis välistavad avalike andmete mehaanilise kokkupaneku viisidel, mis võiksid põhjustada ebasoovitavaid kattuvusi.

4.2.2 Läbipaistvus ja privaatsusauditi võimalikkus

Reeglipõhise andmesünteesi tugevuseks on lihtne auditeeritavus. Iga reegel, mille abil andmeid sünteesitakse, on inimloetav ja tehniliselt jälgitav. Selline auditeeritavus või-

maldab läbi viia formaalse privaatsusauditi, mille käigus saab veenduda järgnevas.

- Ükski reegel ei põhine tegelikest andmetest tuletatud invariantidel. Reeglid, mille alusel sünteetilisi andmeid luuakse, põhinevad dokumenteeritud struktuuril, ametlikel kirjeldustel ja üldistel loogilistel eeldustel, mitte olemasolevate andmete analüüsil ega andmetest tuletatud seaduspäradel.
- Loodud andmestikus puuduvad statistilised või semantilised mustrid, mis viitaksid otseselt pärisandmestikele. Kuigi sünteetilisest andmestikus võib mõnikord taotleda reaalsusele sarnaseid jaotusi (nt sagedusi või korrelatsioone), tuleb vältida olukorda, kus need mustrid jäljendavad pärisandmeid liiga täpselt või sobituvad andmestikuga liigselt. Selline ülejäljendamine (ingl k *overfitting*) võib suurendada riski, et väljundandmestik sarnaneb liialt originaalandmetega ja võimaldab teha ebatäpseid järeldusi konkreetsete isikute kohta.

Kirjeldatud auditeeritavus annab olulise eelise võrreldes musta kasti tüüpi generatiivsete mudelitega, nagu GAN või VAE, mille sisemist toimimist on keeruline jälgida ning mille väljund võib tahtmatult peegeldada treeningandmestiku struktuuri.

4.2.3 Teadmuspõhise sünteesi eelised privaatsuse seisukohalt

Teadmuspõhine (ehk spetsifikatsioonil põhinev) süntees tagab privaatsuse, lähtudes domeeniteadmistest ja äriloomikast, mitte olemasolevatest andmetest. See tähendab, et isegi juhul kui mõni väljund näib sarnane pärisandmetele, pole sellel põhjuslikku ega tuvastatavat sidet ühegi konkreetse isikuga. Selline lähenemine on kooskõlas diferentsiaalprivaatsuse filosoofiaga: isegi kui keegi sooviks kindlaks teha, kas mõni konkreetne isik oli algsetes andmetes olemas, ei võimalda sünteetiline andmestik sellist järeldust teha, sest selles puudub isikuga otseselt seostatav info. Kuigi siin ei rakendatud diferentsiaalprivaatsust selle tehnilises tähenduses, on saavutatud sarnane privaatsusefekt tänu sellele, et andmed sünteesiti loogiliselt isoleeritud reeglite ja spetsifikatsioonipõhise kontrolli kaudu [10].

4.3 Valideerimine ja kvaliteedikontroll

Lisaks andmete genereerimisele on oluline kontrollida loodud andmestiku vastavust defineeritud reeglitele ning äriloogikale. Töös valideerisin andmeid põhiliselt automaatsete testide abil, kasutades Pythonis pytest raamistikku. Testidega veendusin, et iga tabeli sees ja tabelite vahel kehtivad nii struktuursed kui ka sisulised seosed (näiteks viited välisvõtmetele ja tabelite vahelised seosed, kuupäevavahemike kattuvused, staatusemuutuste loogika). Need testid kehtestavad selged kontrollid andmete struktuuri ja äriloogika kohta ka edaspidiste arenduste jaoks. Teste tegin kokku 59. Alljärgnevalt kirjeldan valideerimise teste (pseukoodiline kirjeldus joonisel 5).

Kuupäevade ja staatuste loogika. Kontrollitakse tabelites kas iga kirje kehtivuse algus- ja lõppkuupäev on omavahel loogilises suhtes (nt $I\text{AdrKehtibAlatesKpv} \leq I\text{AdrKehtibKuniKpv}$). Samuti veendutakse, et staatus muutuks vastavalt kuupäevadele: kui lõppkuupäev on olemas, siis peab staatuseväli olema "KEHTETU". Lisaks kontrollitakse, et kuupäevad ei ulatuks ebaloogiliselt tulevikku ega oleks varasemad loogilisel järjestikuses ajaskaalal.

Viidete kehtivus. Veendutakse, et kõigil välisvõtmetel on vasted olemas. Näiteks $IsID$, mida kasutatakse isikudokument tabelis, peab viitama reaalselt eksisteerivale isikule isik tabelis. Samuti kontrollitakse, et $AsID$ väärtused isikasutus tabelis kattuksid asutus tabeli ridadega.

Järjestikused ajaperioodid. Tabel isikuaadress sisaldab perioodipõhiseid kirjeid, mis kirjeldavad järjestikuseid muutusi. Kontrollitakse, et iga uus periood algaks eelmisest loogiliselt – näiteks, et $DokIDLopuAlus$ ja $I\text{AdrIDJargmine}$ viitaksid õigetele dokumentidele ning ajavahemikud ei kattuks valesi ega jääks katki. See aitab kiiresti tuvastada puuduvad või valesid üleminekud.

Staatuste ja sündmuste kooskõla. Testitakse ka sündmuste ja staatuste vastavust. Näiteks kui kirje sisaldab kustutamiskuupäeva ($KustutatiKpv$), siis peab selle staatus olema "KEHTETU". Samamoodi peab surnud isikutel olema $IsSurmaaeg$ täidetud ja $KdIDIsikuStaatust$ väärtuseks "SURNUD".

Vormingu- ja sisuvalideerimine. Mitmes testis kontrollitakse automaatselt genereeritud väärtuste vormingut. Näiteks vaadatakse, et väljad nagu $IsIsikukood$ sisaldaksid ainult numbreid ning oleksid õige pikkusega. Samuti kontrollin, et väljad nagu "Vananimi" või "OLD-xxxx" vastaksid eelnevalt määratud struktuurile ja ei sisaldaks keelatud sümboleid.

Valideerimise koodi puhul tegin enamus tabelite jaoks eraldi testfailid. Seal kontrollisin üksikasjalikult kõiki olulisi seoseid ja äriloogikast tulenevaid eeldusi. Tänu sellisele ülesehitusele oli võimalik kiiresti tuvastada loogikavigu, mis manuaalsel ülevaatusel oleks jäänud märkamatuks.

```
# TESTIDE KESKKONNA SEADISTAMINE
- Impordi pytest ja pane paika kataloogid, kus paiknevad
  genereeritud CSV-failid (nt "output/")

# STRUKTUURIKONTROLL
- Veendu, et igas loodud failis on eeldatavad veerunimed (
  nt "IsID", "DokID").

- Kontrolli, et primaarvõtmed (nt "IDokID", "KodID") on
  unikaalsed ja mitte tühjad.

# LOOGILISED SEOSED JA AJALISED REEGLID
- Kontrolli, et "LoodiKpv" <= "MuudetiKpv" <= "KustutatiKpv" (
  kui need pole null).

- Kui "KustutatiKpv" != null, peab staatus olema "KEHTETU".

- Perioodide (nt "IAAdrKehtibAlatesKpv".."IAAdrKehtibKuniKpv"
  ) korral ei tohi esineda vigast kattuvust ja lõppkuupä
  evad peavad olema hilisemad alguskuupäevadest.

# VIIDETE KEHTIVUS
- Kontrolli FK seoseid: kas "isikudokument.DokID"
  eksisteerib tegelikult "dokument.DokID" hulgas?

- Kas "isikuaadress.IsID" kattub "isik.IsID" väärtustega?

# ERIOLUKORDAD JA LAIENDUSED
- Testi, et delete-juhtudel (nt x% kirjetest on juhuslikult
  kustutatud) pole vastuolusid (näiteks "MuudetiKpv">"
  KustutatiKpv").

- Lisa täiendavaid teste (nt nimelised kontrollid "Vana-"
  prefiksiga andmetele vms).
```

Joonis 5. Andmete valideerimise kirjeldus pseudokoodina.

4.4 Andmete muutmine kasutuslugude jaoks

Valideerimisele on lisatud ka võimalus luua vigaseid andmeid, mis lubab simuleerida äärmuslikke või ebatavalisi olukordi, mis aitaksid süsteeme põhjalikumalt arendada. Kasutuslugude loomine algab olemasolevatest, andmegeneraatori poolt loodud CSV-failidest, kust valitakse teatud hulk kirjeid. Seejärel muudetakse teadlikult konkreetseid välju, et tekiks vastuolu: näiteks seatakse kehtivusaeg minevikku või lisatakse uus elukoht isikule. SMIT pakkus välja järgmised kasutuslood.

Kasutuslugu I. Mitme samaaegselt kehtiva aadressi loomine ühele isikule. See kasutuslugu simuleerib olukorda, kus ühele isikule luuakse rohkem kui üks kehtiv elukoha aadress sama ajaperioodi vältel. Üldjuhul on reegel, et isikul võib olla vaid üks kehtiv elukoht korraga. Juhuslikult valitud isikutele genereeritakse täiendavad elukohad koos vastava "ELUKOHATEADE" dokumendiga.

Kasutuslugu II. Juhiloa märkimine kehtivaks, kuigi selle DokKehtivKuniKpv on möödunud. See juhtum keskendub olukorrale, kus dokument (näiteks juhiluba) märgitakse süsteemis kehtivaks, kuigi dokumendi "kehtiv kuni" kuupäev on minevikus. Kasutusloo loomiseks valitakse juhuslik arv kehtivaid juhilubasid ning muudetakse nende "DokKehtivKuniKpv" kuupäev minevikku, jättes dokumendi staatuse endiselt kehtivaks.

Kasutuslugu III. Elukoha IAdrKehtibAlatesKpv nihutamine tulevikku, et inimesel tekiks „tulevikuaadress”. Selles kasutusloos lükatakse elukoha aadresside ja vastavate "ELUKOHATEADE" dokumentide kehtivuse alguskuupäev määratud arvu päevade võrra tulevikku.

Kasutuslugu IV. Olukord, kus ühel isikul on korraga mitu vastuolulist kodakondsust, millest üks on "MÄÄRATLEMATA". Tavaliselt on isikul kindel riiklik kodakondsus ning "MÄÄRATLEMATA" staatuse ei tohiks eksisteerida paralleelselt konkreetse riigi kodakondsusega. Kasutusloo puhul luuakse valitud isikutele uus kodakondsuskirje, mille staatuseks määratakse sihilikult "MÄÄRATLEMATA", lisaks luuakse vastav dokumendi kirje.

Sellised sihilikult vigased kasutuslood aitavad arendamisel lihtsalt tuvastada puudusi või vigu valideerimisreeglites ja päringutes. Lõplik valideerimine generaatori sobivuse osas SMIT-i arendus- ja testikeskkonnas on järgmine loogiline samm. See sisaldaks endas generaatori integreerimist SMIT-i testiprotsessidesse ning hinnangute kogumist reaalses kasutuses tekkivate kasutuslugude põhjal. Selline valideerimine võimaldaks hinnata, kuivõrd generaator katab vajalikkude äri loogikat, kuivõrd see suudab tekitada realistlikke ja mitmekesiseid olukordi, ning kas toodetud andmestik toetab tõhusalt süsteemide töökindluse ja andmekvaliteedi kontrolli. Tagasiside põhjal oleks võimalik täiustada nii andmevaliku loogikat kui ka kasutuslugude katvust, et suurendada generaatori väärtust praktilises arendustöös.

5 Tulemused

5.1 Andmegeneraatori ülesehitus ja töömaht

Töö üks olulisi väljundeid on täielikult funktsionaalne andmegeneraatori prototüüp koos andmevigade lisamise ja valideerimise moodulitega. Kogu lahendus on realiseeritud Pythonis ja koosneb 32 Python-failist, kogumahus 4342 koodirida (koos kommentaaridega). Automaatsete testide kogumaht on 59 testi, mis jagunevad 9 eraldiseisvasse testifaili ja katavad kõik väljundtabelid. Koodi on võimalik näha Github repositooriumis (vaata lisa I). Projekt koosneb kolmest peamisest moodulist (vaata joonis 6):

- **generation/** – sünteetiliste tabelite loomine (nt isik, aadress, dokument);
- **error_generation/** – nelja kasutusloo alusel juhuslike, kuid kontrollitud andmevigade lisamine;
- **validation/** – struktureeritud pytest-põhine valideerimissüsteem koodi kontrollimiseks.

Kogu süsteemi realiseerimiseks kulus hinnanguliselt 200–250 tundi, mis sisaldas endas koodi kirjutamist, testimist ja valideerimist. Arvestades tehtud töö mahtu ja tehnilist keerukust (ajaliselt sõltuvad väljad, relatsioonilised sõltuvused, privaatsusnõuded), on lahenduse loomine ühe arendaja poolt realistlik, ent nõuab head äriloogika mõistmist ja süsteemiarhitektuurset lähenemist.

5.2 Jõudlustulemused

Tabelis 1 on esitatud nelja järjestikuse eksperimendi tulemused, kus sünteetiliste andmete generaatorile anti sisendparameetrina ette soovitud isik-kirjete arv (vastavalt 100, 1000, 10 000 ja 100 000). Tabelis on toodud iga tabeli kohta genereeritud kirjete arv ning viimases reas kogu andmestiku loomise käitusaeg sekundites. Kõik katsed viidi läbi samas arvutuskeskkonnas (32 GB RAM, AMD Ryzen 7 5800X 8-core protsessor, NVIDIA GeForce RTX 4070 S), tagades tulemuste võrreldavuse. Lisaks mõõdeti pärast andmete genereerimist ka andmestiku valideerimiseks koostatud pytest-põhiste testide käitusajad, mis olid vastavalt 0,4; 0,9; 5,3 ja 50,9 sekundit. Tulemused kinnitavad, et generaator suudab efektiivselt käsitleda ka suuremahulisi andmekogumeid ning on hästi skaleeritav vastavalt vajadusele.

Sünteetiliste andmete generaatori väljundiks on komplekt CSV-vormingus tabeleid, mille struktuur ja sisu vastavad rahvastikuregistri loogikale ja andmekirjeldustele. Kokku loodi üheksa tabelit: aadress, aadresskomponent, isik, dokument, asutus, isikuasutus, isikuaadress, isikudokument ja kodakondsus. Tabelid on omavahel seotud viisil, mis tagab struktuurse ja semantilise kooskõla SMIT-i määratud kasutusluge ja rahvastikuregistri andmete kirjeldustega.

```

RRgen/
├── README.md
├── generate.py
├── generate_errors.py
├── run_validation_tests.py
├── data/
│   ├── README.md
│   ├── aadress.csv
│   ├── kodifikaator.csv
│   └── ...
├── output/
│   ├── 01_aadress.csv
│   ├── 02_aadresskomponent.csv
│   └── ...
└── src/
    ├── error_generation/
    │   ├── README.md
    │   ├── main.py
    │   ├── test_case_01.py
    │   └── ...
    ├── generation/
    │   ├── README.md
    │   ├── utils.py
    │   ├── main.py
    │   ├── isik.py
    │   └── ...
    └── validation/
        ├── README.md
        ├── helpers.py
        ├── test_aadress.py
        └── ...

```

Joonis 6. Koodi struktuur: põhimoodulid andmete genereerimiseks, kasutusloo vigade lisamiseks ja valideerimiseks.

5.3 Metoodika praktiline valideerimine

Töö käigus viisin läbi mitmeid praktilisi katseid, keskendudes andmete sisemisele loogikale ja võimekusele realiseerida määratletud kasutuslugusid. Ligikaudu kolme arendajakuu jooksul arendasin välja lahenduse, mis võimaldab luua GDPR-iga kooskõlas olevat testandmestikku koos automaatsete valideerimismehhanismidega.

Realiseerisin neli SMIT-i poolt kirjeldatud kasutuslugu. Selleks lisasin sünteesitud andmestikku sihilikult loogikareeglitega vastuolus olevaid olukordi. Näiteks modelleerisin olukordi, kus isikul on mitu samaaegselt kehtivat elukohta, kehtiv dokument mille

Tabel 1. Genereeritud kirjete arv erinevates tabelites vastavalt määratud sisendparameetritele.

Tabel	Eksperiment I	Eksperiment II	Eksperiment III	Eksperiment IV
isik	100	1000	10 000	100 000
aadress	100	1000	10 000	100 000
aadresskomponent	100	1000	10 000	100 000
kodakondsus	100	1000	10 000	100 000
asutus	121	121	121	121
isikuasutus	8	68	713	7295
isikuaadress	173	1637	16 279	164 039
isikudokument	398	3855	38 290	384 180
dokument	398	3855	38 290	384 180
Kirjete arv kokku	1498	13 536	133 693	1 324 815
Käitusaeg	20 sek	30 sek	111 sek	1340 sek
Kogumaht	0,3 MB	2,0 MB	19,5 MB	197,0 MB

kehtivusaeg on möödunud, tulevikus algav elukoht või vastuolulised kodakondsused (nt konkreetne riik koos määratlemata staatusega). Pärast andmevigade lisamist käivitasin valideerimiskripti, et veenduda testide toimimises.

Testide tulemused kinnitasid, et loodud kontrollmehhanismid töötavad ootuspäraselt. Esimese kasutusloo puhul tuvastati mitmel isikul (IsID) rohkem kui ühe samaaegselt kehtiva aadressikirje. Joonisel 7 on testide üldine käivituseväljund. Rohelised punktid näitavad edukaid teste, punased F-märgid osutavad äriloogikat rikkuvatele olukordadele, mis tekitati sihilikult. Joonisel 8 on näha vea detailne väljund, kus funktsioon `assert_single_active()` tuvastas, et sama isiku kohta esines mitu kehtivat aadressikirjet.

```
platform win32 -- Python 3.8.15, pytest-7.1.2, pluggy-1.0.0
rootdir: C:\Users\Rain\Desktop\MAGISTRITÖÖ\RRgen
plugins: anyio-3.5.0, Faker-35.2.0
collected 59 items

src\validation\test_aadress.py .....
src\validation\test_asutus.py .....
src\validation\test_isik.py .....
src\validation\test_isikuaadress.py ....F....
src\validation\test_isikudokument.py .....
src\validation\test_kodakondsus.py .....
src\validation\test_temp_person_document.py .....
src\validation\test_temp_relationships.py .....
```

Joonis 7. Valideerimiskoodi üldväljund pärast kasutusloo I andmevigade lisamist.

```

def assert_single_active(
    df: pd.DataFrame,
    id_col: str,
    *,
    status_col: str | None = None,
    active_code: int | str | None = None,
):
    """Ensure at most one active row per entity.

    If status_col is None, df is assumed to be pre-filtered to active rows.
    """
    if status_col is not None and active_code is not None:
        active_df = df[df[status_col] == active_code]
    else:
        active_df = df
    counts = active_df.groupby(id_col).size()
    multiples = counts[counts > 1]
    > assert multiples.empty, f"Multiple active rows per {id_col}: {multiples}"
E   AssertionError: Multiple active rows per IsID: IsID
E   2872    2
E   2269    2
E   4780    2
E   9477    2
E   9761    2
E   dtype: int64

src\validation\helpers.py:77: AssertionError

```

Joonis 8. Valideerimisvea detailne vaade (Kasutuslugu I: mitu kehtivat elukohta sama-aegselt).

Valideerimise põhjal saab järeldada, et loodud sünteetiline andmestik sobib hästi arendus- ja testkeskkondades kasutamiseks. Usaldusväärselt tuvastati kõik kasutuslugudest tuletatud äriloogika rikkumised. Kuna lahendus jagati loogilisteks mooduliteks ja dokumenteeriti süsteemi käitumist, saab generaatorit tulevikus hõlpsasti laiendada uute kasutuslugude, tabelite või domeenide jaoks.

6 Kokkuvõte

Käesoleva töö eesmärgiks oli valmistada reeglipõhine sünteetiliste andmete generaatori prototüüp, mis võimaldaks luua Eesti rahvastikuregistri loogikaga sarnaseid testandmeid. Töö keskendus praktilisele lahendusele, mis ühendab andmete genereerimise, valideerimise ning ärilooikat rikkuvate kasutuslugude modelleerimise. Lahendus on realiseeritud Pythonis ning koosneb selgelt eristatud moodulitest, mis hõlmavad andmete loomist, kontrollitud vigade lisamist ja automaatset testimist.

Kokku loodi üheksa tabelit, mis katavad olulisemad registriandmete liigid: aadressid, isikuandmed, kodakondsus, dokumendid ja seosed asutustega. Lahendus suudab genereerida nii väikesemahulisi kui ka suurehulgalisi andmestikke, säilitades samal ajal loogilise järjepidevuse ja andmesisese kooskõla. Arendustöö käigus realiseeriti neli SMIT-i poolt määratletud kasutuslugu ning valideeriti, et sünteetiliselt tekitatud andmevead tuvastatakse usaldusväärselt automaatsete testidega.

Privaatsuse tagamiseks kasutati üksnes avalikke andmeid ja sünteetiliselt genereeritud väärtusi, välistades kokkulangemised reaalse isikutega. Rakendatud reeglipõhine lähenemine võimaldab läbipaistvat, auditeeritavat ja kergesti laiendatavat andmete sünteesi, mis sobib hästi arendus- ja testkeskkondadesse, kus tegelike isikuandmete kasutamine on piiratud või keelatud.

Töö tulemusena loodud generaatoril on suur potentsiaal SMIT-is ja teistes Eesti riigiasutustes rakendamiseks. Edasises arenduses võiks keskenduda olemasolevate reeglite täiendamisele ja laiendamisele, hõlmates ka teisi andmetabeleid ning äriprotsesse. Samuti oleks otstarbekas tegeleda loodud andmete integreerimisega olemasolevate testimisplatvormidega, mis võimaldaks automatiseeritud ja kiiret andmestike uuendamist. Lisaks võiks kasutuslugude valikut laiendada, et toetada veelgi keerukamate ja realistlikumate testolukordade loomist.

Viidatud kirjandus

- [1] Infosüsteem Eesti rahvastikuregister. <https://www.riha.ee/Infos%C3%BCsteemid/Vaata/rr>. Viimati külastati 2025-05-15.
- [2] Maa-ameti aadressiandmete infosüsteemi avalik teenus. <https://xgis.maaamet.ee/adsavalik/extracts>. Viimati külastati 2025-05-15.
- [3] Rahvastikuregistri seadus. <https://www.riigiteataja.ee/akt/118102024004>. Viimati külastati 2025-05-15.
- [4] Äriregister. https://ariregister.rik.ee/est/company_search_result/6d1e3cd?page=1. Viimati külastati 2025-05-15.
- [5] Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation). <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>, 2016. Official Journal of the European Union, L119, pp. 1–88.
- [6] Siseministeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (SMIT). <https://www.smit.ee/et>, 2025. Viimati külastati 2025-05-15.
- [7] Syntho AI. Guide to Synthetic Data Generation: Definition, Types, Applications. <https://www.syntho.ai/et/guide-to-synthetic-data-generation-definition-types-applications/>, 2024. Viimati külastati 2025-05-15.
- [8] Tanel Alumäe, Koit Tätte, and Kairit Sirts. Neural Speech Synthesis for Estonian. *arXiv preprint arXiv:2010.02636*, 2020.
- [9] Dan Bogdanov, Eduardo Brito, Paula Etti, Liina Kamm, Peeter Laud, Tanel Mällo, Andre Ostrak, Kati Sein, Riivo Talviste, and Maria Toomsalu. Privaatsuskaitse tehnoloogiate Eestis rakendamise teekaart. Technical Report ID D-16-215, Cybernetica AS, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Tallinn, Estonia, March 2023. Avalik aruanne. Projektijuhid: Liina Kamm, Nele Nisu.
- [10] Cynthia Dwork. Differential privacy: A survey of results. pages 1–19, 2008.
- [11] Darren Edge, Weiwei Yang, Kate Lytvynets, Harry Cook, Claire Galez-Davis, Hannah Darnton, and Christopher M White. Design of a privacy-preserving data platform for collaboration against human trafficking. *arXiv preprint arXiv:2005.05688*, 2020.

- [12] Yanai Elazar et al. Measuring and mitigating unintended bias in synthetic data. *Transactions of the Association for Computational Linguistics*, 10:1–16, 2022.
- [13] Paula Etti. Sünteetiliste andmete kasutamise võimalused avalikus sektoris: raamistik ja juhtumiuuring Eesti Politsei- ja Piirivalveameti näitel. Magistritöö, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinn, Juuni 2024. <https://digikogu.taltech.ee/et/item/9e453e2c-f342-442c-a8ad-2ea0a695b909>.
- [14] MichalŠ Gal and Orla Lynskey. Synthetic data: legal implications of the data-generation revolution. *Iowa L. Rev.*, 109:1087, 2023.
- [15] Alexandre Goncalves et al. Generation and evaluation of synthetic healthcare data. *BMC Medical Research Methodology*, 20(1):1–15, 2020.
- [16] Shuang Hao, Wenfeng Han, Tao Jiang, Yiping Li, Haonan Wu, Chunlin Zhong, Zhangjun Zhou, and He Tang. Synthetic data in AI: Challenges, applications, and ethical implications. *arXiv preprint arXiv:2401.01629*, 2024.
- [17] Andreas Holzinger et al. What do we need to build explainable AI systems for the medical domain? *arXiv preprint arXiv:1712.09923*, 2017.
- [18] Imperva. What is Pseudonymization | Safeguarding Data with Fictional IDs. <https://www.imperva.com/learn/data-security/pseudonymization/>, 2023.
- [19] Urban Institute. Generating a Fully Synthetic Human Services Dataset. Technical report, Urban Institute, 2023.
- [20] Marten Juurik. Teaduseetika ja andmekaitse uurimistöodes. https://etag.ee/wp-content/uploads/2022/11/Teaduseetika-ja-andmekaitse-uurimistoodes_Juurik_Marten.pdf, 2022. Eesti Teadusagentuur.
- [21] Marta Lenatti, Alessia Paglialonga, Vanessa Orani, Melissa Ferretti, and Maurizio Mongelli. Characterization of synthetic health data using rule-based artificial intelligence models. *IEEE Journal of Biomedical and Health Informatics*, 27(8):3760–3769, 2023.
- [22] Roderick J.A. Little et al. Disclosure Limitation Approaches: Synthetic Data. In *Protecting Individual Privacy in the Struggle Against Terrorists: A Framework for Program Assessment*. National Academies Press, 2004.
- [23] Edlira Martiri. Synthetic Data Generation: Methods, Applications, and Multidisciplinary Use Cases. In *Data Envelopment Analysis (DEA) Methods for Maximizing Efficiency*, pages 118–138. IGI Global Scientific Publishing, 2024.

- [24] MOSTLY AI. Perform Conditional Data Generation. <https://mostly.ai/blog/conditional-data-generation>, 2023.
- [25] Sulev Mägi and Mari-Liis Jakobson. Rahvastikuregistri elukoha andmete täpsustamine mobiilpositsioneerimise andmetel. https://sisu.ut.ee/wp-content/uploads/sites/377/tp2_rahvastikuregistri_elukoha_andmete_tapsustamine_mobiilpositsioneerimise_andmetel.tp2_aruanne.pdf, 2021. Viimati külastati 2025-05-15.
- [26] Kaili Müürisep, Kairit Sirts, Andriela Rääbis, and Maarja-Liisa Pilvik. Eesti-keelse teksti automaatkorrekatuur: projekti ektb25 lõpparuanne. *arXiv preprint arXiv:2402.11671*, 2024.
- [27] Neha Patki, Roy Wedge, and Kalyan Veeramachaneni. The synthetic data vault. *2016 IEEE International Conference on Data Science and Advanced Analytics (DSAA)*, pages 399–410, 2016.
- [28] Ann Maria Philip. Synthetic Data Generation Using Bayesian Networks: A Step-by-Step Guide. *Medium*, 2023.
- [29] Michael Platzer and Ivona Krchova. Rule-adhering synthetic data—the lingua franca of learning. *arXiv preprint arXiv:2209.06679*, 2022.
- [30] Trivellore E Raghunathan. Synthetic data. *Annual review of statistics and its application*, 8(1):129–140, 2021.
- [31] Luc Rocher, Julien Hendrickx, and Yves-Alexandre De Montjoye. Estimating the success of re-identifications in incomplete datasets using generative models. *Nature Communications*, 10(1):3069, 2019.
- [32] Philipp Röchner. On the Fidelity-Privacy Tradeoff of Synthetic Cancer Registry Data. *Studies in Health Technology and Informatics*, 316:621–625, 2024.
- [33] Siseministeerium. Rahvastikuregister. <https://www.siseministeerium.ee/tegevusvaldkonnad/rahvastikutoimingud/rahvastikuregister>, 2025. Viimati külastati 2025-05-15.
- [34] Aiden Smith, Paul C Lambert, and Mark J Rutherford. Generating high-fidelity synthetic time-to-event datasets to improve data transparency and accessibility. *BMC Medical Research Methodology*, 22(1):176, 2022.
- [35] Zoey Sun. Query Aware Synthetic Data Generation. Master’s thesis, EECS Department, University of California, Berkeley, May 2023.

- [36] Syntho AI. Rule-Based Synthetic Test Data Generator. <https://www.syntho.ai/rule-based-synthetic-data/>, 2023.
- [37] Lei Xu, Maria Skoularidou, Alfredo Cuesta-Infante, and Kalyan Veeramachaneni. Modeling Tabular data using Conditional GAN. *arXiv preprint arXiv:1907.00503*, 2019.

Lisad

I. Repositoorium

Andmegeneraator, automaatteestide ja andmevigade lisamise lähtekood, mis selle magistritöö raames realiseeriti on avalikud ja kättesaadavad GitHub-i repositooriumist: <https://github.com/koldsworth/RRgen>

II. Tabelid

Tabel 2. Aadresside (aadress) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
AdrID	Tabeli unikaalne võti	Jah	Lähteandmed	ADR_ID
AkpIDTase0	Viide riigi aadresskomponendile	Jah	Genereeritud	Fikseeritud Eesti riigi kood
AkpIDTase1	Viide maakonna taseme komponendile	Jah	Lähteandmed	TASE1_KOOD
AkpIDTase2	Viide valla taseme komponendile	Jah	Lähteandmed	TASE2_KOOD
AkpIDTase3	Viide asula taseme komponendile	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE3_KOOD
AkpIDTase4	Viide väikekoha taseme komponendile	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE4_KOOD
AkpIDTase5	Liikluspinna komponendi viide	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE5_KOOD
AkpIDTase6	Objekti taseme komponendi viide	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE6_KOOD
AkpIDTase7	Maja/krundi komponendi viide	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE7_KOOD
AkpIDTase8	Hoone osa komponendi viide	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE8_KOOD
AdrMajaNr	Maja/krundi number tekstina	Jah/Ei	Lähteandmed	TASE7_NIMETUS
AdrAadress	Täisaadress tekstina	Jah	Lähteandmed	TAISAADDRESS
KdIDAdressiStaatus	Aadressi staatus	Jah	Genereeritud	Staatus kaardistus AADR_OLEK
AdrSihtnumber	Sihtnumber	Jah	Genereeritud	Juhuslik vahemikus 10000–99999
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Lähteandmed	ADS_KEHTIV
ADS_ADS_OID	ADS süsteemi OID	Jah/Ei	Lähteandmed	ADS_OID
ADS_ADOB_ID	ADS süsteemi ADOB ID	Jah/Ei	Lähteandmed	ADOB_ID
IAsIDLooja	Kirje looja viide	Jah	Genereeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
IAsIDMuutja	Kirje muutja viide	Jah	Genereeritud	Kui on Muudetikpv, siis valitakse juhuslikult ametniku ID
Muudetikpv	Kirje muutmise aeg	Ei	-	Vaikimisi None
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Ei	-	Vaikimisi None
AdrOige	Töötuse tunnus	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_ADR_ID	ADS süsteemi ADR ID	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_ADR TEKST	ADS süsteemi ADR tekst	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_ADR_MUDETI	ADS ADR muutmise aeg	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_ORIG_TUNNUS	ADS originaaltunnus	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_MUUD_OBJEKTID	ADS muud objektid	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_KOODAADDRESS	ADS koodaadress	Ei	-	Vaikimisi None
ADSILID	ADS logi viide	Ei	-	Vaikimisi None

Tabel 3. Aadressi komponentide (aadressskomponent) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
AkpID	Tabeli unikaalne võti	Jah	Genereeritud	Genereeritakse järjestikuse indeksi põhjal
AkpKood	Komponendi kood	Jah	Lähteandmed	KOOD
AkpIDVanem	Viide vanemkomponendile	Jah	Lähteandmed	YLEMKOMP_KOOD
AkpLyhikeNimetus	Komponendi lühike nimetus	Jah	Lähteandmed	NIMETUS
AkpPikkNimetus	Komponendi pikk nimetus	Jah	Lähteandmed	NIMETUS_LIIIGIGA
AkpTaseNR	Komponendi tase	Jah	Lähteandmed	TASE
AkpKehtivAlatesKpv	Kehivuse algusaeg	Jah	Lähteandmed	KEHTIV
AkpKehtivKuniKpv	Kehivuse lõppaeg	Jah/Ei	Lähteandmed	KEHTETU
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev enne KEHTIV
KdIDStaatus	Komponendi staatus	Jah	Genereeritud	KEHTIV / KEHTETU järgi
IASIDLooja	Kirje looja viide	Jah	Genereeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
IASIDMuutja	Kirje muutja viide	Jah	Genereeritud	Kui on Muudet iKpv, siis valitakse juhuslikult ametniku ID
Muudet iKpv	Kirje muutmise aeg	Ei	-	Vaikimisi None
Kustutat iKpv	Kirje kustutamise aeg	Ei	-	Vaikimisi None
KdIDAkpliik	Komponendi liik	Ei	-	Vaikimisi None
AkpUnikaalsus	Unikaalsuse tõeväärtus	Ei	-	Vaikimisi None
AkpIDAds	Välise süsteemi ID	Ei	-	Vaikimisi None
TsID	Viide tööseansile	Ei	-	Vaikimisi None
AkpTase7NumberOsa	Komponendi numbriline osa	Ei	-	Vaikimisi None
AkpRoopNimi	Komponendi rööpnimi	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_KOMP_ID	ADS komponendi ID	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_TASE	ADS tase	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_KOOD	ADS kood	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_NIMETUS	ADS nimetus	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_NIMETUS_LIIIGIGA	ADS nimetus liigiga	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_YLEKOMP_TASE	ADS ülekomponendi tase	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_YLEKOMP_KOOD	ADS ülekomponendi kood	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_KEHTIV	ADS kehivuse algus	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_KEHTETU	ADS kehivuse lõpp	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_MUDETI	ADS muutmise aeg	Ei	-	Vaikimisi None
ADS_RR_NIMED	RR nimetus	Ei	-	Vaikimisi None
ADSILID	Viide logikirjele	Ei	-	Vaikimisi None

Tabel 4. Ajutise tabeli (temp_relationships) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
IsID	Isiku unikaalne identifikaator	Jah	Genereeritud	Järjestikune ID
Vanuse staatus	Kas isik on täiskasvanu või laps	Jah	Genereeritud	Juhuslikult valitud vastavalt vanusele (täiskasvanu alates 18 a)
Suhteseis	Isiku perekonnanais	Jah	Genereeritud	Täiskasvanutel juhuslikult „Vallaline”, „Abielus” või „Lahutatud”; lastel alati „Vallaline”
Partneri ID	Viide partnerile	Jah/Ei	Genereeritud	Kui isik on „Abielus”, siis viide teisele täiskasvanule, kes on samuti abielus ja partnerita
Laps(ed)	Viited lastele	Jah/Ei	Genereeritud	Lastele määratakse juhuslikult üks või kaks täiskasvanut vanemateks; vanemate kirje sisaldab viiteid laste ID-dele
Vanem(ad)	Viited vanematele	Jah/Ei	Genereeritud	Lastel 1–2 vanemat; täiskasvanutel tühi
Sugu	Isiku sugu	Jah	Genereeritud	Juhuslikult valitud „MEES” või „NAINE”
Sünniaeg	Isiku sünnikuupäev	Jah	Genereeritud	Täiskasvanutel vanus 18–100 aastat; lastel 0–17 aastat
Surmaaeg	Isiku surmakuupäev	Jah/Ei	Genereeritud	Täiskasvanutel x% ja lastel y% tõenäosusega juhuslik surmakuupäev sünniaja ja tänase vahel
Haridus	Isiku haridustase	Jah	Genereeritud	Määratakse vastavalt vanusele kasutades haridusklassifikaatorit
Kodakondsus	Isiku kodakondsus	Jah	Genereeritud	x% "EE" (Eesti), y% "MUU" (muu riik)
IsSaabusEesti	Saandumise kuupäev Eestisse	Jah/Ei	Genereeritud	Kui kodakondsus on "MUU", siis juhuslik kuupäev sünniaja ja tänase vahel; lastel lisaks kontroll, et ei saabu enne vanemaid
IsLahkusEestist	Lahkumise kuupäev Eestist	Jah/Ei	Genereeritud	"MUU" kodakondsusega isikutel x% tõenäosusega juhuslik lahkumise kuupäev pärast saabumist
Aadress	Isiku elukoha aadress (aadress)	Jah	Lähteandmed	Abielus paaridel x% sama aadress; lastel tavaliselt vanema aadress kuni 18-aastaseni
Perekonna ID	Viide perekonnale	Jah	Genereeritud	Grupitakse BFS algoritmiga seotud isikud (partnerid, lapsed, vanemad) üheks perekonnaks
KOV	Kohaliku omavalitsuse viide (aadress)	Jah/Ei	Lähteandmed	Määratakse isiku aadressi alusel aadressi tabelist
AsID	Asutuse ID, kus isik töötab	Jah/Ei	Genereeritud	Täiskasvanutel x% tõenäosusega juhuslik asutuse ID, lastel puudub
vanus_aastates	Vanus aastates	Jah	Genereeritud	Arvutatakse sünnikuupäeva ja tänase kuupäeva järgi

Tabel 5. Asutuste tabeli (asutus) väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
AsID	Tabeli unikaalne vöti	Jah	Genereeritud	Genereeritakse järjestikune ID
AsAlguseKpv	Asutuse kehtivuse algus	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev alates 1980 kuni praeguseni
AsLopuKpv	Asutuse kehtivuse lõpp	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega juhuslik kuupäev alates algusest kuni praeguseni
AsKontakt	Asutuse kontakt tekstina	Jah	Genereeritud	Genereeritud kujul "info@asutus.ee"
AsRegNumber	Registrikood	Jah	Lähteandmed	Lähteandmetest
KdIDAsutuseLiik	Asutuse liik	Jah	Genereeritud	Juhuslik väärtus klassifikaatorist (KdKodifikaatoriKood = 10)
AsLyhiNimi	Asutuse lühike nimetus	Jah	Lähteandmed	Lähteandmetest nimi
AsPikkNimi	Asutuse pikk nimetus	Jah	Lähteandmed	Lähteandmetest täiendav nimi või nimi
IASIDLooja	Kirje looja viide	Jah	Genereeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev enne asutuse alguse kuupäeva
IASIDMuutja	Kirje muutja viide	Jah/Ei	Genereeritud	Kui on täidetud MuudetiKpv, siis valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
MuudetiKpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega juhuslik kuupäev pärast loomist kuni praeguseni
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega, ainult kui asutusel on lõpu kuupäev
AsMuuKeelesNimi	Asutuse võõrkeelne nimetus	Jah	Genereeritud	Vaikimisi tekst „Muu keeles nimi“
KdIDStaatus	Asutuse staatus	Jah	Genereeritud	Staatus määratakse vastavalt lähteandmete väljale staatus („Registrisse kantud“ siis "KEHTIV", muul juhul "KEHTETU")
AsIDYlemus	Ülemasutus	Ei	-	Vaikimisi None
KdIDRiik	Viide riigile	Jah	Genereeritud	Vaikimisi "EE" (Eesti) klassifikaatorist
AsAsutuseAadress	Asutuse aadress tekstina	Jah	Lähteandmed	Aadress veerg
AsInglise	Nimetus inglise keeles	Jah	Genereeritud	Vaikimisi tekst „Inglise keelne nimetus“
AsSaksa	Nimetus saksa keeles	Jah	Genereeritud	Vaikimisi tekst „Saksa keelne nimetus“
AsPrantsuse	Nimetus prantsuse keeles	Jah	Genereeritud	Vaikimisi tekst „Prantsuse keelne nimetus“
AsAsutuseKood	Asutuse kood	Jah	Genereeritud	Genereeritud kujul "AS-<juhuslik arv vahemikus 1000–9999>"
AkpID	Viide omavalitsusele	Jah	Genereeritud	Juhuslik väärtus vahemikus 1–500

Tabel 6. Isikute ja asutuste (isikasutus) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
IAsID	Tabeli unikaalne võti	Jah	Genereeritud	Järjestikune ID
IsID	Viide isikule (isik)	Jah	Genereeritud	Isiku ID temp_relationships tabelist, kui AsID on olemas
AsID	Viide asutusele (asutus)	Jah	Genereeritud	temp_relationships tabelist
IAsAlgusKpv	Seose kehtivuse algus	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev ajavahemikus 1900 kuni tänaseni
IAsKinniKpv	Seose kehtivuse lõpp	Jah/Ei	Genereeritud	x% töenäosusega kuupäev 0–7 päeva pärast algust (kuni tänaseni)
KdIDStaatus	Seose staatus	Jah	Genereeritud	x% "KEHTIV", y% "KEHTETU"; kui KustutatiKpv on täidetud, siis alati "KEHTETU"
IAsKasutajaNimi	Süsteemne kasutajanimi	Jah	Genereeritud	Kujul user_IsID_AsID
IAsKasutajaSalasona	Süsteemne salasõna	Jah	Genereeritud	Kujul "pwdXXXX", kus XXXX on juhuslik neljakohaline arv
IAsLisainfo	Lisainfo tekstina	Jah	Genereeritud	Kujul „Lisainfo isikule X”
IAsKirjeteArv	Seotud kirjete arv	Jah	Genereeritud	Juhuslik täisarv vahemikus 0–200
AKpIDPadevusAla	Pädevusala viide	Ei	-	Vaikimisi None
IAsMuudatused	Muudatuste logi	Ei	-	Vaikimisi None
IAsAndmeväljad	Kasutatavad andmeväljad	Ei	-	Vaikimisi None
IAsDokumendiLiigid	Kasutatavad dokumendiliigid	Ei	-	Vaikimisi None
IAsKontaktTeavitamiseks	Kontakt e-post	Jah	Genereeritud	Kujul kasutajanimi@domain.ee
IAsIDLooja	Kirje looja viide	Jah	Genereeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev ajavahemikus 1900 kuni IAsAlgusKpv
IAsIDMuutja	Kirje muutja viide	Jah/Ei	Genereeritud	Kui on täidetud MuudetiKpv, siis valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
MuudetiKpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	x% töenäosusega kuupäev loomisest kuni tänaseni
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	x% töenäosusega kuupäev algusest kuni tänaseni; kui täidetud, muudetakse staatus "KEHTETU"

Tabel 7. Isiku aadresside (isikuaadress) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
IAdrID	Tabeli unikaalne võti	Jah	Genereeritud	Järjestikune ID algusega 1
AdrID	Viide aadressile (aadress)	Jah	Genereeritud	Viide valitakse juhuslikult, viimane aadress vastavalt final_address_map-ile
IsID	Viide isikule (isik)	Jah	Genereeritud	Perekonna grupi isikute andmetest
IAdrKehtibAlatesKpv	Aadressi kehtivuse algus	Jah	Genereeritud	Alguskuupäev juhuslik varasema perioodi lõpust või alates varasemast lubatud kuupäevast, vajadusel kohandatakse pere saabumise järgi
IAdrKehtibKuniKpv	Aadressi kehtivuse lõpp	Jah/Ei	Genereeritud	Viimane periood jäetakse avatuks ("KEHTIV"), eelnevatele määratakse juhuslik lõppkuupäev, vajadusel kohandatakse pere lahkumise ja surmakuupäeva järgi
KdIDAadressiLiik	Aadressi liik	Jah	Genereeritud	Viimane aadress "ELUKOHT", varasemad "ENDINE ELUKOHT"
KdIDAadressiStaatus	Aadressi staatus	Jah	Genereeritud	Viimane periood "KEHTIV", eelnevad "KEHTETU"
DokIDAlus	Alguse alusdokument	Jah	Genereeritud	Järjestikune dokumentide ID
IAdrIDJargmine	Viide järgnevale aadressile	Jah/Ei	Genereeritud	Viide järgmisele aadressile samal isikul, viimasel aadressil tühi
DokIDLopuAlus	Lõpu alusdokument	Jah/Ei	Genereeritud	Viide järgmise aadressi DokIDAlusele, viimasel aadressil tühi
ADSILID	Viide logikirjele	Ei	-	Vaikimisi None
IAdrPiirang	Piirangu tõeväärtus	Ei	-	Vaikimisi None
IAsIDLooja	Kirje looja viide	Jah	Genereeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev vahemikus earliest_date kuni aadressi kehtivuse alguskuupäevani
IAsIDMuutja	Kirje muutja viide	Jah/Ei	Genereeritud	Kui on täidetud Muudet iKpv, siis valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
MuudetiKpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega pärast loomist
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega pärast aadressi lõpu

Tabel 8. Isiku (isik) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Geneereimise loogika
IsID	Isiku ID (temp_relationships)	Jah	Geneereitud	Võetakse temp_relationships.IsID
IsIsikukood	Isikukood	Jah	Geneereitud	Funktsioon generate_isikukood soo ja sünniaja põhjal
IsEesnimi	Eesnimi	Jah	Geneereitud	Faker
IsPerenimi	Perenimi	Jah	Geneereitud	Faker
IsEesnimiEri	Eesnimi muus kirjaviisis	Jah	Geneereitud	Sama mis IsEesnimi
IsPerenimiEri	Perenimi muus kirjaviisis	Jah	Geneereitud	Sama mis IsPerenimi
IsIsanimi	Isanimi	Jah	Geneereitud	Faker juhuliku meenimi
isSynniaeg	Sünniaeg (temp_relationships)	Jah	Geneereitud	temp_relationships.Sünniaeg
IsSurmaaeg	Surmaaeg (temp_relationships)	Jah/Ei	Geneereitud	temp_relationships.Surmaaeg
KdIDHaridus	Hariduse kood (temp_relationships)	Jah/Ei	Geneereitud	temp_relationships.Haridus; puudumisel None
KdIDEnakeel	Emakeele kood (kodi fikaator)	Jah	Geneereitud	Vaikimisi eesti; välismaalastel juhulik mitte-EST kood
KdIDRahvus	Rahvuse kood (kodi fikaator)	Jah	Geneereitud	Vaikimisi eesti; välismaalastel juhulik mitte-EST kood
KdIDKodakondsus	Kodakondsuse kood (kodi fikaator)	Jah	Geneereitud	Vaikimisi eesti; välismaalastel juhulik mitte-EST kood
KdIDPerekonnaseis	Perekonnaseisu kood	Ei	Geneereitud	Vaikimisi None
KdIDIIsikuStaatus	Isiku olek (ELUS/SURNUD)	Jah	Geneereitud	Surmaaaja olemasolu alusel
KdIDKirjeStaatus	Kirje olek (REGISTRIS/ARHIIVIS)	Jah	Geneereitud	Isiku staatuse põhjal
KdIDPohjus	Arhiiveerimise põhjus	Ei	Geneereitud	Vaikimisi None
KdIDSugu	Sugu (temp_relationships)	Jah	Geneereitud	„MEES” / „NAINE”
IsSaabusEesti	Saabumine Eestisse (temp_relationships)	Jah/Ei	Geneereitud	temp_relationships.IsSaabusEesti
IslahkusEestist	Lahkumine Eestist (temp_relationships)	Jah/Ei	Geneereitud	temp_relationships.IsLahkusEestist
IsSaabusKOV-iKpv	Saabumine KOV-i (isikuaadress)	Jah/Ei	Geneereitud	Varasem IAdrKehtibAlatesKpv isikuaadressidest
AKpID	Viide KOV-ile (temp_relationships)	Jah/Ei	Geneereitud	temp_relationships.KOV
Idkiht	Kiht ID	Ei	Geneereitud	Praegu None
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Geneereitud	isSynniaeg või tänane kuupäev, kui sünniaeg puudub
MuudetiKpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Geneereitud	50 % tõenäosusega [LoodiKpv...täna]
IasIDLooja	Kirje looja viide (isikuasutus)	Jah	Geneereitud	Juhuliku ametniku ID
IasIDMuutja	Kirje muutja viide (isikuasutus)	Jah/Ei	Geneereitud	Täidetakse koos MuudetiKpv
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Ei	Geneereitud	Vaikimisi None

Tabel 9. Kodakondsuse (kodakondsus) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
KodID	Tabeli unikaalne võti	Jah	Genereeritud	Järjestikune täisarv alates 1
IsID	Viide isikule (isik)	Jah	Genereeritud	Kopeeritakse df_isik.IsID
KdIDRiik	Riigi kood (kodifikaator)	Jah	Genereeritud	Võetakse veerust df_isik.KdIDKodakondsus
KodKehtibAlates	Kehtivuse algus	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev [saabumise/sünni kuupäev ... täna]
KodKehtibKuni	Kehtivuse lõpp	Jah/Ei	Genereeritud	20 % tõenäosusega kuupäev [alates ... täna], muidu None
DokIDAlguseAlus	Algusdokumendi ID	Jah	Genereeritud	Järjestikune ID, alustades start_doc_id
DokIDLopuAlus	Lõppdokumendi ID	Jah/Ei	Genereeritud	Määratakse ainult kui KodKehtibKuni pole None
KdIDStaatus	Kodakondsuse staatus	Jah	Genereeritud	„KEHTIV” või „KEHTETU” vastavalt lõppkuupäevale
IAsIDLooja	Kirje looja viide (isikuasutus)	Jah	Genereeritud	Juhuslik ametniku ID
IAsIDMuutja	Kirje muutja viide (isikuasutus)	Jah/Ei	Genereeritud	Täidetakse koos Muudetikpv
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev [earliest_date ... KodKehtibAlates-1]
Muudetikpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	Kui staatus „KEHTIV” 50 % tõenäosus [LoodiKpv ... täna]; staatus „KEHTETU” = Kustutatikpv v KodKehtibKuni
Kustutatikpv	Kirje kustutamise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	määratud tõenäosus, ainult kui KodKehtibKuni määratud

Tabel 10. Isiku dokumentide (isikudokument) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Genereerimise loogika
IDokID	Tabeli unikaalne võti	Jah	Genereeritud	Järjestikune ID
IsID	Viide isikule (isik)	Jah	Genereeritud	Dokumendi ja isiku seosest
DokID	Viide dokumendile (dokument)	Jah	Genereeritud	Dokumendi tabelist
IDokIsikukood	Dokumendil olev isikukood (isik)	Jah/Ei	Genereeritud	Isiku tabelist või None
IDokEesnimi	Dokumendil olev eesnimi (isik)	Jah/Ei	Genereeritud	Isiku tabelist või None
IDokPerenimi	Dokumendil olev perenimi (isik)	Jah/Ei	Genereeritud	Isiku tabelist või None
IDokVanaEesnimi	Dokumendil olev endine eesnimi	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega eesliitega "Vana-" eesnimest
IDokVanaPerenimi	Dokumendil olev endine perenimi	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega eesliitega "Vana-" perenimest
IDokVanaIsikukood	Dokumendil olev endine isikukood	Jah/Ei	Genereeritud	x% tõenäosusega kujul "OLD-XXXX"
IDokIsanimi	Dokumendil olev isanimi (isik)	Jah/Ei	Genereeritud	Isiku tabelist või None
KdIDIsikuRoll	Isiku roll dokumendil	Jah	Genereeritud	Vaikimisi "Mingi roll"
AsID	Dokumendi väljaandja asutus (dokument)	Jah/Ei	Genereeritud	Dokumendi tabelist (AsIDValjaandjaAsutus) või None
IAsIDLooja	Kirje looja viide (isikasutus)	Jah	Genereeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Genereeritud	Juhuslik kuupäev dokumendi loomise ja praeguse vahel
IAsIDMuutja	Kirje muutja viide (isikasutus)	Jah/Ei	Genereeritud	Kui on täidetud MuudetiKpv, siis valitakse juhuslikult isikuasutus tabelist ametniku ID
MuudetiKpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	Määratud tõenäosusega pärast loomist kuni praeguseni
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Jah/Ei	Genereeritud	Määratud tõenäosusega pärast loomist kuni praeguseni

Tabel 11. Dokumentide (dokument) tabeli väljade täitmise kirjeldus.

Veeru nimetus	Kommentaar	Täidetud	Allikas	Geneerimise loogika
IsID	Viide isikule (isik)	Jah/Ei	Lähteandmed	Lähtetabelist või None, väli aitab isiku ja dokumendi seostamisel - peale geneerimist eemaldatakse
DokID	Tabeli unikaalne või	Jah	Geneeritud	Järjestikune ID või erandlikult lähtetabelist olemasolul
KdIDDokumendiLiik	Dokumendi liik	Jah	Geneeritud	Klassifikaatorist vastavalt dokumendi tüübile (nt "PASS", "ID-KAART", "MUU")
DokNumber	Dokumendi number	Jah	Geneeritud	Formaadis "DOK-LIIK-0000001"
DokSeeria	Dokumendi seeria	Jah	Geneeritud	Formaadis "S-XXX", kus XXX on juhuslik arv
DokValjaantudKpv	Dokumendi väljastamise kuupäev	Jah	Geneeritud	Juhuslik kuupäev vahemikus loomise ja tänase vahel
DokKehtivKuniKpv	Dokumendi kehtivuse lõpp	Jah/Ei	Geneeritud	x% tööaastusega juhuslikult määratud kuupäev pärast väljastamist
DokKehtetuAlatesKpv	Dokumendi kehtetuks muutmise kuupäev	Jah/Ei	Geneeritud	Kui määratud kehtivuse lõpp, siis x% tööaastusega sama kuupäev või hilisem
AsIDValjaandjaAsutus	Dokumendi väljastanud asutus	Jah	Geneeritud	Juhuslik asutuse ID vahemikus 1–50
KaIDKanne	Viide kannele	Ei	-	Ei täideta (None)
IasIDLooja	Kirje looja viide (isikasutus)	Jah	Geneeritud	Valitakse juhuslikult isikuasutust tabelist ametniku ID
LoodiKpv	Kirje loomise aeg	Jah	Geneeritud	Juhuslik kuupäev alates 1980 kuni tänaseni
IasIDMuutja	Kirje muutja viide (isikasutus)	Jah/Ei	Geneeritud	Kui on täidetud MuudetiKpv, siis valitakse juhuslikult isikuasutust tabelist ametniku ID
MuudetiKpv	Kirje muutmise aeg	Jah/Ei	Geneeritud	Kui dokumentil on lõppkuupäev, siis muutmise aeg = lõppkuupäev
KustutatiKpv	Kirje kustutamise aeg	Jah/Ei	Geneeritud	x% tööaastusega juhuslikult määratud kuupäev
KdIDDokumendiStaatus	Dokumendi staatus	Jah	Geneeritud	KEHTIV, kui lõppkuupäeva pole, muidu "KEHTETU"
DokIDVanem	Viide vanemdokumendile	Ei	-	Ei täideta (None)
DokKehtivaLates	Dokumendi kehtivuse algus	Jah	Geneeritud	Tavaliselt sama mis väljastamise kuupäev
KdIDRIik	Viide riigile	Jah	Geneeritud	Vahimisi "EE" (Eesti)
DokAsutuseTekst	Asutuse nimi tekstina	Ei	-	Ei täideta (None)
AsIDHaldaJa	Dokumendi haldaja asutus	Jah	Geneeritud	Juhuslik asutuse ID vahemikus 1–50
DokMarkus	Märkus	Ei	-	Ei täideta (None)
DokValjastajaIsikukood	Väljastaja isikukood	Ei	-	Ei täideta (None)
DokValjastajaNimi	Väljastaja nimi	Ei	-	Ei täideta (None)
MKaID	Viide menetlusele	Ei	-	Ei täideta (None)
DokSkaneeritud	Kas dokument skaneeritud	Ei	-	Ei täideta (None)
AsIDAsutusTellija	Tellitud asutus	Ei	-	Ei täideta (None)
LRProtseduuriKirjeldus	Protseduuri kirjeldus	Ei	-	Ei täideta (None)
DokSalastatud	Kas dokument salastatud	Ei	-	Ei täideta (None)
KdIDDokAlguseAlus	Dokumendi alguse alus	Ei	-	Ei täideta (None)

III. Litsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Rain Eichhorn**,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose
Eesti rahvastikuregistrile sarnase sünteetilise andmestiku reeglipõhine gene-reerimine,
mille juhendajad on Sven Laur ja Liina Kamm,
reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Rain Eichhorn

15.05.2025